

תקון חמשים וארבעה

התגלות סדרי המרכבה

ולכל היד החזקה אליו חיון וכסא, [משרתי הכסא]¹ והכסא. שחיות, הם השתי זרועות והשתי רגלים, שהם שנים עשר פרקים. העמוד האמצעי - זה הכסא.² צדיק - השרפרף שלו,³ הכל הוא י"ד [ארבע עשרה].⁴ ולכל המורא הגדול, [המורא] - זה הרקיע שעל גבי החיות, שפתוב עליו: כעין הקרח הנורא (יחזקאל א, כב). הגדול - זה האדם [שהוא] חכמה ובינה, שנאמר בהם: זכר ונקבה בראם וגו' [ויקרא את שמם אדם] (בראשית ה, ב). ועליהם [חכמה ובינה, נאמר]: דמות כמראה אדם עליו (יחזקאל א, כו).⁵ מלמעלה (שם שם, שם) - זה פתח שעומד עליהם.⁶

והנה זקן אחד בא פתח ואמר, רבי רבי, בודאי ולכל היד החזקה - כך הוא הפלל של המרפבה העליונה. ואם תאמר, מה [ענינה] כאן? אלא בא

ולכל היד החזקה אליו חיון וכסא, דחיון אנון תרין דרועין ותריין רגליין דאנון י"ב פרקיין. עמודא דאמצעייתא דא כסא. צדיק שרפרף דילה. כלא איהו יד. ולכל המורא הגדול דא רקיע דעל גבי חיון, דכתיב בה כעין הקרח הנורא (יחזקאל א, כב). הגדול דא אדם חכמה ובינה דאתמר בהו זכר ונקבה בראם וכו' (בראשית ה, ב) ובהו (יחזקאל א, כו) דמות כמראה אדם עליו. מלמעלה דא פתח דקאים עליהו.

והא סבא חד אתי פתח ואמר, ר' ר' ודאי ולכל היד החזקה הכי איהו פללא דרתיכא עלאה. ואי תימא אמאי האי הכא. אלא תא חזי בשעתא דקימו

1. עניני ר"ה עמ' 26: "והנה החיות הם משרתי הכסא וכפי השפעתו כך הן פועלות".
2. עי' זהר בהר ח"ג, קט, ע"ב; עניני ר"ה ויר"כ לרמח"ל עמ' 25, ושם: "כסא - תפארת". שתי זרועות ושתי רגלים, הרי ארבע, ובכל אחד יש ג' פרקים הרי י"ב.
3. עי' חגיגה יד, ע"א, כסא לשבת עליו, שרפרף להדום ורגליו; סנהדרין לח, ע"ב.
4. י"ב פרקים ועד"א וצדיק, סה"כ יד.
5. עי' בקיצור הכוונות שם עמ' קפד.
6. עי' בהקדמת ת"ז, ז, ע"א, למעלה מאבא ואימא יש אריך.
7. דהיינו, מה ענינה של המרכבה בזמן הגאולה?

וְרָאָה, בְּשַׁעֲהָ שְׁעֵמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר
 סִינִי, שָׁם נִגְלְתָה לְפָנֵיהֶם הַמְּרֻכָּבָה
 הַקְּדוּשָׁה בְּכָל הַמְּדַרְגּוֹת שְׁלֹה.⁸ עָלֶיהָ
 כְּתוּב: רָכַב אֱלֹהִים רַבְתִּים אֶלְפֵי שְׁנָאן
 אֲדָנִי כִּם סִינִי בַקֹּדֶשׁ (תְּהִלִּים סח,יח).
 שְׁעַל הַזְּמַן הַהוּא כְּתוּב: יְהוָה מִסִּינִי בָא
 וְזָרַח (דְּבָרִים לג,ב). בָּא וְרָאָה, הַכֵּל נִגְלָה
 לְפָנֵיהֶם, וְנִדְעוּ לָהֶם כְּמָה סוּדוֹת
 עֲלִיוֹנִים לְדַעַת כְּבוֹד אֲדוֹנֵיהֶם. רָכַב
 אֱלֹהִים רַבְתִּים אֶלְפֵי שְׁנָאן - [אלו] כ"ב
 אוֹתִיּוֹת עֲלִיוֹנוֹת שְׁקִימוֹת בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ,
 זֶה יוֹבֵל [בְּחִי' אִימָא].¹⁰ וּבְזִמְנֵי שְׁיִוצְאוֹת
 [הָאוֹתִיּוֹת] מִמֶּנּוּ [מִן הַרְקִיעַ] לְבַחוּץ,
 הַכֶּסֶף נוֹטֵל אוֹתָם.

וְאִם תֹּאמְרוּ, הֲרֵי לְמַעְלָה מִהַרְקִיעַ [יש]
 זֶה הַכֶּסֶף, [כְּמוֹ] שְׁכַתּוֹב: וּמַמְעַל לְרַקִּיעַ
 אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים (וְגו') [כְּמִרְאָה אֶבֶן-
 סַפִּיר דְמוֹת כֶּסֶף] (יְחֻזְקָאֵל א,כו). אֲבָל
 בָּא וְרָאָה, כֶּסֶף, וְדָא זֶה הָעַמּוּד
 הָאֲמֻצְעִי [ז"א], שְׁעוּלָה לְמַעְלָה
 לְהַתְעַמֵּר בְּעַטְרָה שְׁלוֹ,¹¹ וְהוּא כֶּסֶף לְמוֹ
 שְׁיִשֵּׁב עָלָיו, דְּהִינּוּ אִימָא.¹² אֲבָל בֵּינּוּ
 שְׁעוּלָה הַכֶּסֶף לְמַעְלָה, הַרְקִיעַ יוֹרֵד

יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינִי, תַּמָּן אֲתַגְלִיאת
 קַמִּיָּהוּ רְתִיכָא קְדִישְׁתָּא בְּכָל דְרַגְיִן
 דִּילָהּ. בַּה פְּתִיב רָכַב אֱלֹהִים רַבְתִּים
 אֶלְפֵי שְׁנָאן אֲדָנִי כִּם סִינִי בַקֹּדֶשׁ (תְּהִלִּים
 סח יח). דְּבַה־הוּא זְמַנָּא פְּתִיב ה' מִסִּינִי
 בָּא וְזָרַח (דְּבָרִים לג ב). תָּא חֲזִי דְכֻלָּא
 אֲתַגְלִי קַמִּיָּהוּ וְאֲשַׁתְּמוּדְעוּ לָהּ כְּמָה
 רְזִין עֲלָאִין לְמַנְדַּע יְקָרָא דְמֵאֲרִיָּהוּן.
 רָכַב אֱלֹהִים רַבְתִּים אֶלְפֵי שְׁנָאן. אֵלִין
 כ"ב אֲתָנּוּ עֲלָאִין דְקִימִין בְּהַהוּא רְקִיעַ
 דָּא יוֹבֵלָא. וּבְזִמְנָא דְנִפְקִין מִנָּה לְבַר,
 כֶּסֶף נוֹטֵל לָהּ.

וְאִי תִימָא הָא לְעֵלָא מְרַקִּיעַ אִיהוּ כֶּסֶף,
 דְכַתִּיב וּמַמְעַל לְרַקִּיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים
 וְכו'. אֲבָל תָּא חֲזִי כֶּסֶף וְדָאִי דָּא עַמּוּדָא
 דְאֲמֻצְעִיתָא דְסֻלִיק לְעֵלָא לְאֲתַעֲטְרָא
 בְּעַטְרֵי, וְאִיהוּ כֶּסֶף לְמֵאן דְיִתִּיב עֲלָהּ
 וְדָא אִימָא. אֲבָל בֵּינּוּ דְסֻלִיק כֶּסֶף
 לְעֵלָא, רְקִיעַ נְחִית וְאֲתַפְשֵׁט לְתַתָּא וְדָא
 יוֹבֵלָא. בְּגִין כֵּן כֶּסֶף אֲתַחֲזִי לְעֵלָא

8. עי' זהר תרומה ח"ב, קמו, ע"א, עי' מאמר הגאולה עמ' סב: "באחרית הימים] ובהיגלות המלך אל שכינתו, אז תיראה המרכבה לפני כל ישראל כמו שראוה על הר סיני, וזה נתבאר גם כן בפסוק: ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה קיוינו לו ויושיענו."
 9. עי' תקט"ו תפלות, ת' קפא, ושם, י' פעמים כב, הרי ר"ך, עם כ"ב הרי רכ"ב - ר"ך כ"ב.
 10. עי' ת"ז תי' ה, כ, ע"ב, באימא תלויה המלכות שהיא סוד האותיות, עי' קל"ח, פתח לא, עמ' קיד; עץ חיים שער טנת"א פ"ז (כד, ב): "והנה האותיות הם כוחות אצילות ועצמות הספירות וסוד המלכות וצירופם"; וכן עץ חיים דרוש עמ' יד, ג סוף ענף ד'; כללים ראשונים עמ' שטו: אותיות הם כנגד ה"א אחרונה שבשם.
 11. עי' ת"ז מזהר חדש, קנ, ע"ב.
 12. עי' ת"ז מזהר חדש, קנ, ע"ב.

ומתפשט למטה, וזה יוכל [אימא]. לפיכך הכפסא נראה למעלה מתרקיע. אבל [באמת] מה שיוצא מתוך הרקיע [דהיננו האותיות], הקדים הכפסא ולקח אותו. וכמה שהוא נוטל [מהם], כך מסתדרים אחריו כל החיות וכל המחנות שלהם. וסוד הדבר: הכפסא נושא את נושאו,¹³ [שזה הכפסא] הוא עקר הכל [שהוא כדגמת הגוף], וכל השאר הם ענפים ממנו,¹⁴ ונמשכים אחריו ודאי.

מרקיע. אבל מאי דנפיק מגו רקיע אקדים ההוא כפסא ונטיל לה. וכמה דאיהו נטיל הכי מסתדרין אבתרה פלהו חיון וכל משרין דלהון. ורזא דמלה הכפסא נושא את נושאו דדא איהו עקרא דכלא, וכלהו שאר ענפין אנון מנה, ובתרה אתמשכן ודאי.

בא וראה, הרקיע סובב באותיותיו, והאותיות יוצאות לחוץ בכמה צדופים [על פי] סודות עליונים. מיד הכפסא לוקח אותם, ומשם מתפשטים לכל הצדדים, לכל החיות¹⁵ כמו שראוי. ואחר כך, חוזר השרפרף [צדיק] ונוטל הכל בכללות אחת, והוא מוציא המעשים בעולם.

תא חזי אסתחר רקיעא באתווי, ואתון נפקין לבר בכמה צרופין רזין עלאין. מיד כפסא נטיל להו, ומתמן מתפשטן לכל סטר לכלהו חיון כמה דאתחזי. לבתר תב שרפרף ונטיל פלא בכללא חדא ואפיק איהו עובדין לעלא.

12. עי' ת"ז ת"י סט קז, ע"ב.

13. ע"ד מה שאמרו: "נשא ארון את נושאו", סוטה לה, ע"א, במדבר רבא ד, כא, זהר ח"ב, רמב, ע"א: "ת"ח דארון איהו הוה נטיל למאן דנטיל ליה." ולא מצאתי במקורות חז"ל, על הכסא נושא את נושאו. אלא רק בדברי הרמ"ע מפאנו במאמר חיקור דין ח"ג פ"ב. כפי שמובא בשערי הלשם ח"א סי' ו. אבל במדבר רבא כתוב: הארון היה דומה לכסא הכבוד. (במ"ר ד, יג); ובתנחומא ויקהל ז, לג: "ארון מכוון כנגד כסא הכבוד של מעלה"; אולם בכתיב רמח"ל קל"ח, פתח נו עמ' ריג: "ענין המציאות הזה כבר נזכר בדברי רז"ל "הכסא נושא את נושאו", והוא מה שאריך אנפין מציל את שאר הפרצופים מן הקלקולים בכוחו". עי' גם בפנות המרכבה לרבינו, גזי רמח"ל עמ' שכו ד"ה בא וראה; ועוד הרבה רבינו לפרש הקשר בין המרכבה לגאולה; אדיר במרום עמ' לה: "וחק שם, המאציל ית"ש שלא תצאנה פעולות המאורות לעולם אלא ע"י המלאכים, והשכינה מתלבשת בהם כנ"ל... ואע"פ שהמלאכים הם המוציאים פעולה למעשה, עכ"ז: הנה הכסא נושא את נושאו"; תקט"ו תפלות, ת' מז; ת' תו: "אל אי"ו הרי צדיק יסוד עולם ששמת אותו לסבול עולמך... והוא רקיע שעל גבי החיות וכסא מתחבר עליו שהוא עד"א והרי הכסא נושא את נושאו".

14. בבחינת ידים ורגלים.

15. עי' זהר ויקרא ח"ג, ב, ע"א.

אֲבָל תָּא חֲזִי הִכָּא רְזָא דְרִזִּין
 לְאַשְׁתְּמוּדָעָא בְּמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה, רְזָא
 דִּיחֻדָּא בְּאַרְחָ קְשׁוּט. כְּתִיב בְּפִי
 הַפְּנִים לְפָנִים בֶּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם (משלי
 כו, ט). אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ לְמִי שְׂיֹדַע לְלֶכֶת
 בְּסוּדוֹת הַמְּלֶכֶךְ בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל¹⁶. בָּא וְרָאָה,
 זֶה סוּד [הַפְּסוּק]: שִׁימְנִי כַחֲוֹתֶם עַל
 לְבָבְךָ (שיר ח, ו). לְמַעַלְהָ, בְּתוֹךְ לֵב
 [דְּהִינּוּ, פְּנִימִיּוֹת] הַמְּלֶכֶךְ, חֲתוּם הַשֵּׁם
 הַזֶּה הַקְּדוֹשׁ, אֲרֻנִי¹⁷, וְזוֹ הַשְּׂכִינָה¹⁸
 שֵׁשׁ נִקְבְּעָה וְהַשְּׂתַרְשָׁה. כְּנֻדָּ זֶה, בְּלֵב
 שֵׁל הַשְּׂכִינָה, נִמְצָא שְׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ, יְהוָה
 [וְזֶה סוּד הַפְּסוּק: בֶּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם].
 וְאִזּוּ בְּזִמְנֵי שְׁהַאֲרוֹת [פְּלוֹמֵר הָאוֹתִיּוֹת]
 נִמְשָׁכִים [מִהַרְקוּעַ], עוֹמְדִים בְּהַתְּחִלָּה
 עַל הַפְּסָא הַהוּא [שְׁהוּא הַמְּלֶכֶךְ, ז"א],
 כְּמוֹ שְׁנַתְּבָאָה. [וְאַחַר כֵּן] הַכֹּל נִכְלָל
 מִדְּ בְּשֵׁם זֶה אֲרֻנִי [שְׁפֻלְבוֹ]. וְאִזּוּ
 הַשְּׂכִינָה מִתְּעוֹרְרָת מִמְּקוֹמָהּ, וּמִתְּכוֹנְנָת
 לְקַבֵּל הָאוֹרוֹת. וּמֵאוֹתָהּ שְׁעָה, כֹּל אֵלוֹ
 הָאוֹרוֹת מוֹכְנִים לְלֶכֶת לְקֶרְאָתָהּ. כְּנֻדָּ
 זֶה הַשְּׂכִינָה, בְּזִמְנֵי שְׁאֵלוֹ [פְּלוֹמֵר
 הַתְּפִילוֹת] שְׁלִמְפָה עוֹלִים לְקֶרְאָתָהּ,
 בֵּינָן שְׁמֻגִיעִים לְלֵב שְׁלָה¹⁹, מוֹכְנֵי הַכֹּל
 לְשֵׁם זֶה הַקְּדוֹשׁ יְהוָה. וְאִזּוּ מִשֵּׁם [מְלֵב

אֲבָל תָּא חֲזִי הִכָּא רְזָא דְרִזִּין
 לְאַשְׁתְּמוּדָעָא בְּמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה, רְזָא
 דִּיחֻדָּא בְּאַרְחָ קְשׁוּט. כְּתִיב בְּפִי
 הַפְּנִים לְפָנִים בֶּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם (משלי
 כו, ט). זְכָאָה חוּלְקָה מֵאֵן דִּינִדַּע לְמִיִּהָ
 בְּרִזִּין דְּמִלְכָּא בְּאַרְחָ מִיִּשְׂרָאֵל. תָּא חֲזִי רְזָא
 דָּא שִׁימְנִי כַחֲוֹתֶם עַל לְבָבְךָ (שיר ח, ו).
 לְעֲלָא גּוֹ לְבָא דְּמִלְכָּא אַחֲתִים שְׁמָא דָּא
 קְדִישָׁא אֲדָנִי, וְדָא שְׂכִינְתָּא דְּתַמָּן קְבִיעַת
 וְאַשְׁתְּרִשְׁתָּ. לְקַבֵּל דָּא בְּלָבָא דְּשְׂכִינְתָּא
 קָאִים שְׁמָא קְדִישָׁא יְהוָה. כְּדִין בְּזִמְנָא
 דְּנְהוֹרִין נְגִדִין, קְיָמִין בְּהֵהוּא כְּפֵסָא
 בְּקְדָמִיתָא כְּמָה דְּאַתְמֵר. וְכֹלָא אַתְּפִלִּיל
 מִיַּד בְּשְׁמָא דָּא אֲדָנִי. כְּדִין שְׂכִינְתָּא
 מֵאַתְרָה אַתְּעֵרָת וְאַזְדַּמְנָת לְקַבֵּלָא
 נְהוֹרִין. וְכֹלְהוּ נְהוֹרִין מִהֵהִיא שְׁעַתָּא
 הִכִּי אֲזַדְמְנוּ לְמִיִּהָ לְגַבְהָ. לְקַבֵּל דָּא
 שְׂכִינְתָּא בְּזִמְנָא דְּאֵלִין דְּלִתְתָּא סְלָקִין
 לְגַבְהָ, בֵּינָן דְּמִטִּי לְהֵהוּא לְבָא אֲזַדְמָן
 כְּפֵלָא בְּשְׁמָא דָּא קְדִישָׁא יְהוָה. וְכִדִּין

16. רבינו הרמח"ל הרבה לדבר על: "דרך ישר", עי' אדיר במרום ח"ב עמ' לג, וכן עמ' נט, ושם הכוונה על דרך הטובים - דרך עץ חיים שהיה לו לאדם הראשון לבחור; עי' פירוש ויהי מקץ, גנזי רמח"ל עמ' רצב; עי' מסילת ישרים סוף פ"ט; תקט"ו תפלות ת' שגב: "דרך ישר - אורח יחודך".

17. עי' בזהר פנחס ח"ג, רלה, רע"ב; שם רכח, ע"א; ת"ז, הק', ב, ע"ב; שם ו, ע"ב; תי' יח, לב, עי'; תי' כא, נט, ע"א; עי', קכב, ע"ב.

18. עי' ת"ז תי' כ"א, מט, ע"ב; אדיר במרום עמ' לה; אוצרות רמח"ל עמ' רפד. עי' אוצרות רמח"ל, תהלים, על הפסוק שויתי, עמ' קנד.

19. עי' אדיר במרום, עמ' רמב-רמג.

שְׁלַח] מתעורר הקדוש ברוך הוא לקבל את הכל. משם ולהלאה, הדברים מתחלקים לפי מדרגותיהן ועולים למעלה. אולם [זהו רק] אחרי שנכללו כלם בשם זה הקדוש יהו"ה, באותו דרך שיוֹרְדִים [האורות] מלמעלה למטה רק אחרי שנכלל הכל בשם אֲדֹנָי. לפיכך: במים הפנים לפניו פן לב האדם לאדם (משלי שם, שם), שפך מתעוררים אחד פגור אחד. לפיכך: רכב אלהים רבתיים אלפי שגאן אֲדֹנָי בם, זה שם שבו הם [האורות] מסתדרים ונכללים.

בא וראה, כך מתחלקים הדברים. בהתחלה כ"ב אותיות לוקחות מתוך הרקיע לכפא. אז נכלל הכל ונקשר בשם הקדוש, אֲדֹנָי. ואחר כך משם מתפשט לכל צד. ומצד של אֲדֹנָי שבו נקשרו, מתפשטים בכל החיות, בסוד שם הקדוש של מ"ב אותיות, אבגית"ן וכו', לפיכך אֲדֹנָי בם.²⁰ כל אלו הדברים התגלו בהר סיני לעיני כל ישראל. והם היו מסתכלים במראה המאירה. ועל ידה היו רואים את הדברים, שפך הם עומדים בסוד זה לכל הצדדים, למעלה ולמטה. ואז כל הענפים התחברו בשרשיהם,²¹ והמרכבה הקדושה הסתדרה בסדרים העליונים פראוי. ומשם נתנה להם

מתמן אתער קדשא בריך הוא לקבלא פלא. מתמן ולהלאה מלין מתפרשן לפום דרגיהו וסלקין לעלא, אבל בתר דאתכליל פלא בשמא דא קדישא יהו"ה, פגונא דנחתין מעלא לתתא בתר דאתכליל פלא בשמא אדנ"י. בגין כך פמים הפנים לפניו פן לב האדם לאדם, דהכי מתערין חד לקבל חד. בגין כך רכב אלהים רבותים אלפי שגאן אֲדֹנָי בם דא שמא דבה מסתדרן לאתכללא.

תא חזי הכי מתפרשאן מלין. בקדמיתא כ"ב אתון נטלין מגו רקיעא לכפא. כדין אתכליל פלא ואתקשר בשמא קדישא אדנ"י. לבתר מתמן אתפשט לכל סטר. ומסטרא דאדנ"י דבה אתקשרו, מתפשטין בכל חיון ברזא דשמא קדישא דמ"ב אתון אבגית"ן וכו', בגין כך אדנ"י בם. פלהו אלין מלין אתגלי בטורא דסיני לעיניהו דכל ישראל. ואנון באספקלריא דנהרא הו מסתכלן. ומתמן חמן מלין, דהכי קימין ברזא דא לכל סטרין לעלא ולתתא. כדין פלהו אתקשרו ענפין בשרשיהון ורתיכתא קדישתא אסתדרת בסדורין עלאין כדקא חזי. ומתמן אתיהיבת להו

20. בם בגמטריה 42, כמנין שם מ"ב של אנה בכח (אב"ג ית"ץ וכו'), עי' עוד על פירוש אדנ"י בם, באדיר במרום עמ' לה: "כי השכינה מתלבשת בכל המלאכים בסוד: אדנ"י בם"...

21. ראה במבוא, על חיבור הנפרדים בשרוש.

הַתּוֹרָה וְעֵשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת בְּשָׁנֵי הַלּוּחֹת.
 וְזֶה סוּד: לַחַת הָאֶבֶן²² (שְׁמוֹת כּד, יב), יו"ד
 ה"ה ו"ו ה"ה. אַרְבָּעָה הַיּוֹ"ן מִתְחַלְקוֹת
 בְּאֵן בְּאַרְבַּע חִיּוֹת, בְּסוּד שֶׁל ה' [חֲמוּשָׁה]
 חֲמִשִּׁי תוֹרָה, שֶׁכָּד עֲלָה בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן, ו"ו
 [כְּנֶגֶד] הַכֶּסֶף²³ וְהַשְּׂרָפָרָף, יו"ד [כְּנֶגֶד]
 אָדָם, וְשֵׁם זֶה [כ"ן] עוֹמֵד בְּשִׁכְנֵיהָ
 [מַלְכוּת], שֵׁשֶׁם מְקֻשֵׁר הַיְחוּד הַקְּדוּשָׁה,
 קֻשֵׁר הַכֵּל.²⁴ וְזֶה סוּד ד' [אַרְבַּע] פְּעָמִים
 אַחֵר,²⁵ כְּנֶגֶד ד' [אַרְבַּע] אוֹתִיּוֹת [אַרְבַּע]
 ה"היִן דְּשֵׁם ב"ן]. וְכֶנֶגְדָם ד' [אַרְבַּע]
 פְּעָמִים אַחֵר אוֹמְרִים יִשְׂרָאֵל בְּכֹל יוֹם.²⁶
 וּבְגִלְלָם [יִשְׂרָאֵל] נִקְרָאוּ: בְּנִים [בְּחַי' שֵׁם
 ב"ן] לְמָקוֹם, [כְּמוֹ] שְׁנֵאמַר עֲלֵיהֶם: בְּנִים
 אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם (דְּבָרִים יד, א). וְכִיּוֹן
 שֶׁבְּכֹל יוֹם אוֹמְרִים אוֹתוֹ, לְפִיכָד כְּתוּב:
 יְהוָה אָמַר אֵלַי בְּנֵי אֶתֶּה אֲנִי הַיּוֹם
 יְלֻדְתִּיךָ (תְּהִלִּים ב, ז), שֶׁחֲרֵי בְּכֹל יוֹם נִקְרָא
 כָּד בֵּן. [דְּהִינּוּ] שֶׁבְּכֹל יוֹם [יִשְׂרָאֵל]
 נַעֲשֶׂה בֵּן לְמָקוֹם בְּאַרְבַּע [פְּעָמִים] אַח"ד
 אֵלּוּ [שֶׁהֵם כְּמִנְיֵן ב"ן].

בֹּא וּרְאֵה, בְּשַׁעֲהָ שְׁהִי עוֹמְדִים
 [יִשְׂרָאֵל] עַל הַר סִינַי, נִקְשְׁרוּ
 בְּשִׁרְשֵׁיהֶם, וְדָאִי. וְזֶה כְּבוֹד הָעֲלִיּוֹן,²⁷
 שְׁנֵאמַר בּוֹ: כִּי כָלָם כְּעַדִּי תִלְבְּשִׁי

אוֹרֵיתָא וְעֵשֶׂר אֲמִירָן בְּתָרִין לוֹחֵינ. וְרָזָא
 דָּא לַחַת הָאֶבֶן (שְׁמוֹת כּד יב) יו"ד ה"ה
 ו"ו ה"ה. ד' הַיּוֹ"ן הֵכָא בְּד' חִיּוֹן
 מִתְפָּרְשָׁן, בְּרָזָא דְה' חֲמִשִּׁי תוֹרָה,
 דְּהֵכִי סְלִיק בְּהֵוּא זְמַנָּא. וְ"ו פֶּסָא
 וְשִׂרְפָרָף. יו"ד אָדָם. וְשֵׁמָא דָּא
 בְּשִׁכְנֵיתָא קָאִים דְּתַמָּן אֶתְקַשֵּׁר יְחוּדָא
 קְדִישָׁא קְשׁוּרָא דְכֵלָּא. וְרָזָא דָּא ד' זְמַנִּין
 אַחֵד לְקַבֵּל ד' אֶתְנֹן. וְלְקַבֵּלֵיהוּ ד"פ
 אַחֵד אֲמִירָן יִשְׂרָאֵל בְּכֹל יוֹמָא. וּבְגִינֵיהוּ
 אֲקִרִין בְּנִים לְמָקוֹם דְּאֶתְמַר בְּהוּ בְּנִים
 אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם (דְּבָרִים יד א). וּבְגִין
 דְּבְכֹל יוֹמָא אֲמִירָן לְהוּ, בְּגִין כָּד כְּתִיב
 ה' אָמַר אֵלַי בְּנֵי אֶתֶּה אֲנִי הַיּוֹם יְלֻדְתִּיךָ
 (תְּהִלִּים ב ז) דְּהָא בְּכֹל יוֹמָא אֲקִרִי הֵכִי
 בֵּן, דְּבְכֹל יוֹמָא אֶתְעַבִּיד בֵּן לְמָקוֹם בְּד'
 אַחֵד אֵלִין.

תָּא חֲזִי בְּשַׁעֲתָא דְּהוּ קִימִין עַל טוֹרָא
 דְּסִינַי אֶתְקֻשְׁרוּ בְּשִׁרְשֵׁיהוֹן וְדָאִי. וְדָא
 יִקְרָא עֲלָאָה דְּאֶתְמַר בְּהָ (ישעיה מט יח)

22. האבן רמז לשם ב"ן: יוד הה וו ה"ה; ראה לעיל תי' מג.

23. עי' ת"ז תי' סט, קז, ע"ב.

24. עי' ת"ז תי' ד, יט, ע"א. ד"ה: "אלא בבת שבע [מלכות] בגין דאיהי קישורא דכלהו ספירן."

25. ארבע פעמים אח"ד (13), בגימטריה ב"ן.

26. דהיינו, אנו אומרים ארבע פעמים שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד בכל יום. שמע של הקרבנות, שמע בשחרית, שמע של ערבית וקריאת שמע על המיטה.

27. יקר - כבוד, רמז לשכינה, עי' תיקון מז; זהר בראשית ח"א, כ"ה, ע"א; עי' אוצרות רמח"ל, שמות עמ' עט: "והנה בזמן המתן תורה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, אז נתעטרו בשתי עטרות... והם סוד המוחין"

(ישעיה מטיח). ועל הקדוש ברוך הוא [נאמר]: פחתן יכהן פאר (שם סא). בין שחטאו ישראל, מה כתוב: ויתנצלו וגו' את עדים מהר חורב (שמות לג). [ויתנצלו] - [התורה השתמשה] בלשון כבוד [לשון סגי נהור], שהם לא הפשיטו [את עדים מרצונם], אלא אותן המדרגות העליונות התפרקו מהם,²⁸ אז: ויתנצלו וגו'. וזה העדי, שנאמר למעלה [כלם כעדי תלבשי].

פי כלם כעדי תלבשי. וקדשא בריך הוא (שם סא י) פחתן יכהן פאר. בין דחבו ישראל מה פתיב ויתנצלו וכו' את עדים מהר חורב (שמות לג ו). לישנא דיקרא איהו, דאנון לא אתפשטו אלא אנון דרגין עלאין דאתיקרו בהו, פדין ויתנצלו וכו'. ודא עדי דאתמר לעלא.

בא וראה, עבירה גוררת עבירה (אבות פ"ד, מ"ב). חטא העגל גרם לחטא המרגלים, עד שהתעכבו במדבר, וסטרין אחרנין שלטו עליהם.²⁹ אבל בסוף הימים, בזמן שהיו ראויים לעלות לארץ, שכבר הפגם עבר, והסמרא אחרא עזבה אותם, אז יחזור משה לקשור קשרים כבראשונה. במה? אלא במשנה תורה ועשרת הדברות. ועל זה כתוב: פאשר צוד יהוה אלהיך (דברים ה, יב), להראות הפל, לתחזיר הדברים כבראשונה. ובשעה שברך אותם, כך התחיל: יהוה מסיני בא וגו' (שם לג, ב), כדי לתחזיר הפל למקומו.

תא חזי חובא גרים חובא. וחובא דעגל גרים חובא דמרגלים, עד דאתעכבו במדברא וסטרין אחרנין שלטו עליהו. אבל בסוף יומין בזמנא דאתחזי לון למיעל לארעא, דכבר פגמו אתעבר וסטרין אחרנין אשתביקו מניהו, פדין תב משה לקשרא קשרין כבבדמיתא. במאי. אלא במשנה תורה ועשר אמירן. והכא פתיב פאשר צוד ה' אלהיך (דברים ה יב) לאחזאה פלא לאהדרא מלין כבבדמיתא. ובשעתא דבריק לון הכי שארי (שם לג ב) ה' מסיני בא וכו' לאהדרא פלא לאתרה.

העליונים שהם ח"ב. וכשחטאו בעגל, ששלטה עליהם הס"א, פרקו אותם מעליהם, ככתוב: ויתנצלו בני ישראל את עדים".

28. עי' מדרש רבא איכה פתיחתא: "ויתנצלו את עדים - כיצד נוטל מהן? ר' איבו ורבנן, ר' איבו אמר מאילוי היה נקלף, ורבנן אמרי מלאך היה יורד ומקלפ"; תנחומא כי תישא, פ"ו: "ויתנצלו - בעל כרחך"; ספרי וזאת הברכה, שנו. עוד שהמשמעות של ויתנצלו - הפשיטו לא מרצונם, ואולי אפשר לפרש "לישנא דיקרא" - כפשוטו ולא בסגי נהור, ומתיחס אל "עדים" ולא אל "ויתנצלו". ולפ"ז משמעות הענין - שלא הורידו מעל עצמם אלא רק את המדרגות העליונות שהתכבדו בהם. ומה שהורידו זה לא סתם תכשיטים כפשט הפסוק ולא סתם כתרים כסתימת דרשת הגמ' אלא - ע"י חטאם התרחקו מן המדרגות שהן שרשיהם.

29. עי' זהר וישלח ח"א, קעח, ע"ב.

בֹּא וּרְאֵה, יְהוָה מְסִינִי בְּאֵי וְזָרַח מִשְׁעִיר
 [לְמוֹ, הוֹפִיעַ מִהֵר פֶּאֶרְן]. מֵה שְׁעִיר
 וּפֶאֶרְן כִּי [שְׁעִיר וּפֶאֶרְן, הֵם עֲשׂוּ
 וַיִּשְׁמְעֵאל] ³⁰ אֵלֶּה לְהִרְאוֹת הַדְּבָר לְפִי
 מְדַרְנָתוֹ כְּרָאוֹי - שֶׁהִפֵּל נִכְלָל בְּאַחֵר,
 וְהִקְלָפוֹת בְּלֵן נִשְׁתַּעֲבְדוּ לְצַד הַקְּדֻשָּׁה,
 וְחִתּוּרָה נִתְּנָה בְּתַקוֹן הַכֹּל, בְּכִלְלוֹת
 הַכֹּל. וּבְכִלְלוֹת הַכֹּל: וְלִכֹּל הַיָּד הַחֲזָקָה
 וְלִכֹּל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל. וְכֹה חֲזַק אוֹתָם
 [אֵת יִשְׂרָאֵל] לְעֵלוֹת לְאַרְץ הַקְּדֻשָּׁה. וְזֶה
 סוֹד: חֲזַק וְאַמִּץ (דְּבָרִים לֹא, כֵּג) שְׁנֵאמַר
 לַיהוֹשֻׁעַ, וְזֹאת [הַמַּלְאָה] חֲזַק [נִגְזַרְתָּ] מִיָּד
 הַחֲזָקָה. אֲבָל בֹּא וּרְאֵה, וְדַאי אִם
 יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ חוֹטְאִים, הַכֹּל הָיָה נִתְּקַן
 כְּמוֹ שְׂרָאוֹי. אֲבָל בֵּינָם שְׁחָטְאוּ, חֲזָרוּ
 הַעֲנִינִים לְקַלְקוֹל, עַד שֶׁיָּבֹאוּ הַרְעוּעָה
 הַנְּאֻמָּן [מִשָּׁה רַבְנוֹ] לְעֵתִיד לְבֹא,
 לְהַחְזִיר הַכֹּל בְּתַקוֹן שְׁלֵם, בְּזִמְנָן
 שֶׁתִּתְגַּלֵּה הַמְּרַכְּבָה הַעֲלוּיָנָה לְפָנָי כֹּל
 יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁרֵי חִלְקָם.

וְהִנֵּה אֵלֶיָּהוּ הַנְּכִיבֵי הַנְּאֻמָּן בֹּא,
 פֶּתַח וְאָמַר, ר' ר' וְדַאי בְּד' חֵיּוֹת
 חֵיּוֹת יֵשׁ שְׁלֹשׁ פָּנִים לְכֹל אַחַת, שְׁכֹלָם
 דְּיוֹקָן שֶׁל אָדָם. ³¹ וְשִׁלְשָׁה דְּיוֹקָנָאוֹת
 הָאֲחֵרִים [אַרְיָה, שׁוֹר, גֶּשֶׁר] יוֹצְאִים
 מִשָּׁם לְכֹל צַד, וְהֵם [בְּנִגְדָר] שְׁלֹשׁ
 בְּרָכוֹת: יְבָרְכֵךָ, יָאֵר, יִשָּׂא (בְּמִדְבָר
 וְכַד-כּו), וְזֶה [בְּנִגְדָר אוֹתִיּוֹת] יִהְיוּ
 מִיְהוּ"ה. לְנִבִּי ה"א אַחֲרוֹנָה [כְּתוּב]:
 וְשָׂמוּ אֵת שְׁמוֹ עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (שָׁם

תָּא חֲזִי ה' מְסִינִי בְּאֵי וְזָרַח מִשְׁעִיר. מֵאֵי
 שְׁעִיר וּפֶאֶרְן הַכֹּא. אֵלֶּה לְאַחְזוֹאָה מְלָה
 בְּדַרְגָּהָ פְּדָקָה יָאוֹת. דְּכִלְא אֶתְפִּלְלִי
 פְּחָדָא, וְקִלְפִּין פְּלָהוּ אֲשִׁתַּעֲבְדוּ לְסִטְר
 קְדִישָׁא, וְאוֹרִינָא בְּתַקוֹנָא דְּכִלְא בְּכִלְא
 דְּכִלְא אֶתִּיהִיבַת. וְכִלְא דְּכִלְא וְלִכֹּל הַיָּד
 הַחֲזָקָה וְלִכֹּל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל. וּבְדָא
 אֶתְקִיף לֹון לְמִיעַל לְאַרְעָא קְדִישָׁא. וְרָזָא
 דָּא חֲזַק וְאַמִּץ (דְּבָרִים לֹא כֵּג) לַיהוֹשֻׁעַ
 אֶתְמַר. וְדָא חֲזַק מִיָּד הַחֲזָקָה. אֲבָל תָּא
 חֲזִי דְּדַאי אִי יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ חֲטָאִין
 פְּלָא הָוֵה מִתְּתַקֵּן בְּדָקָה יָאוֹת. אֲבָל בֵּינָם
 דְּחָטְבוּ אֶתְהִדְרוּ מִלֵּין בְּקַלְקוּלָא. עַד
 דְּיִיתִי רַעֲיָא מְהִימְנָא לְזִמְנָא דְּאֶתִּי
 לְאַהֲדָרָא פְּלָא בְּתַקוֹנָא שְׁלִים, בְּזִמְנָא
 דְּתִתְגַּלֵּי רְתִיבָא עֲלָאָה לְקַמֵּי כֹל יִשְׂרָאֵל.
 זְכָאָה חוֹלְקָהוֹן.

וְהָא אֵלֶיָּהוּ נְכִיבָא מְהִימְנָא אֶתִּי
 פֶּתַח וְאָמַר, ר' ר' וְדַאי בְּד' חֵיּוֹת
 אֵית תְּלַת אֲנַפִּין לְכֹל חַד דְּכִלְהוּ
 דְּיוֹקָנָא דְּאָדָם. וְתִלַּת דְּיוֹקָנִין אֶתְחַרְנִין
 נְפִיקִין מִתְּמָן לְכֹל סִטְר וְאַנּוֹן תְּלַת
 בְּרָכָאן (בְּמִדְבָר ו כַּד-כּו) יְבָרְכֵךָ יָאֵר
 יִשָּׂא וְדָא יק"ו מִיְהוּ"ה. ה"א בְּתַרְרָאָה
 בְּהַ וְשָׂמוּ אֵת שְׁמֵי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

30. עי' ע"ז ב, ע"ב, ובפרש"י שם.

31. עי' זחר נח ח"א, עא, ע"ב.

שם, כו). ופא וראה, הו"ה אחת היא, ועל ידה הארבע חיות מתחלקות לצדדיהם.³² וכל אחת [מהארבע] מוציאה שלש ברכות אלו. לפיכך, יברך יהו"ה, יאר יהו"ה, ישא יהו"ה, [שככל ברכה יש כל הארבע אותיות של השם]. [סוף הכל] יש שנים עשר פנים, בהן מתנגלות עשרים ושתים אותיות שיוצאות מהרקיע ההוא שעומד עליהם. ובהם [ב"ב פנים] מתנגלין שנים עשר מיני אלפא ביתא, אלפא ביתא לכל אחד. וזה סוד שם של עשרים ושתים אותיות,³³ שמתנגל בצרופיו בפסוקים האלו.³⁴

ותא חזי הוי"ה חדא איהי, בה מתפרשאן ד' חיון לסטריהו. כל חד אפיק תלת ברכאן אלין. בגין כך יברך ה' יאר ה' ישא ה'. ואנפין אנון י"ב, בהו מתנגלין כ"ב אתון דנפקין מההוא רקיעא דקאים עליהו. ובהו מתנגלין י"ב אלפא ביתין אלפא ביתא לכל חד. ורזא דא שמא דכ"ב אתון דמתנגל בצרופוי בפסוקין אלין.

בא וראה, פאן מתנגלות האותיות בודאי בשנים עשר צרופים של השם הקדוש הו"ה, צרופ [לכל] לשכמ משנים עשר שבטים.³⁵ ואחר כך אלו השנים עשר מתחברים בשנים עשר אחרים [של אדני] שעומדים למטה בשכינה, והם עשרים וארבע אותיות, שהרקיע מסתובב על פלו, והם ביחד כ"ה [עשרים וחמש פולל הרקיע]. וזה סוד: כ"ה תברכו את בני ישראל (שם שם, כג). בא וראה, שסוד הוא: כ"ב

תא חזי הכא מתנגלן אתון ודאי ב"ב צרופין דשמא קדישא הוי"ה, צרופא לשבטא מתריסר שבטין. לבתר י"ב אלין מתחברן ב"ב אחרנין דקנימין לתתא בשכינתא, ואנון כ"ד אתון, דרקיעא מסתחין על פלא ואנון כ"ה. ברזא דא כ"ה תברכו את בני ישראל. תא חזי רזא איהו: כ"ב

32. עי' ת"ז תי' כב, סד, ע"א.

33. עי' זהר נשא ח"ג קמו, ע"ב; קמו, ע"א.

34. עי' פרדס רמונים להרמ"ק שער כא, פ"ד, קג, ע"ב: "שם בן כ"ב [אותיות] ונקרא כן, מפני שיש בו כ"ב אותיות ויחסו רבי נחוניא אל התפארת וכן הסכימו המפרשים וזהו: "אנקת"ם פסת"ם פספס"ם דיונס"ם"; תקט"ו תפלות, ת' א': "אל א"ו שבראת עולמך בכ"ב אותיות ובהם אתה מתעטר בשמך אנקת"ם פסת"ם... בהם אתה מברך ישראל שנאמר בהם בן יברך ישראל". שם זה יוצא מן יברך ה' עד יאר ה' בחילוף א"ב; אדיר במרום עמ' נב.

35. עי' עץ חיים, ח"ב, ע"א.

אוֹתוֹת הַמְצַטְרָפוֹת בִּי"ב צְרוּפִים [סֵד] הַכֹּל הוּא ל"ד, וְזֶה [כְּמִנּוּן] יִד"ד. שְׁנַאֲמַר בּוֹ: וַיֵּשֶׁא אֶהְרֹן אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם (וַיִּקְרָא מַכְב), יָדוֹ פְתוּבָה. וְזוֹ הַיָּד הַחֻזְקָה, סֵדֵר הַמְרֻכָּבָה שְׁמִסְתַּדֵּר בְּסֵדְרָיו, לְתַקֵּן אֶת יִשְׂרָאֵל.

אֶתֶּן מְצַטְרָפִין בִּי"ב צְרוּפִין כֹּלָא אִיהוּ ל"ד, וְדָא יִד"ך. בַּה וַיֵּשֶׁא אֶהְרֹן אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם (וַיִּקְרָא ט כב) יָדוֹ כְּתִיב. וְדָא יָד הַחֻזְקָה, סֵדוּרָא דְרִתִּיקָא דְמִסְתַּדֵּר בְּסֵדְרָיו לְתַקֵּן אֶת דִּישְׂרָאֵל.

לֵיל ה' בְּנִים

סִדוּר הַמְרַכְבָּה בְּעֵשֶׂר מְרֹאוֹת

[אֵלֵיהוּ הַנְּבִיא] פָּתַח וְאָמַר, רַבִּי רַבִּי, וְדָא בְּסִינֵי רָאוּ יִשְׂרָאֵל כֹּל סֵדוּרֵי הַמְרֻכָּבָה הָעֲלִיּוֹנָה עוֹמְדִים עַל מַתְכַּנְתָּם. סֵדוּר הַמְרֻכָּבָה מִסְתַּדֵּר בְּעֵשֶׂר מְרֹאוֹת,³⁶ שְׁעָלֵיהֶם נֹאמַר: וְאַרְאֶה מְרֹאוֹת אֱלֹהִים (יְחֻזְקָל א,א). קוּם יְחֻזְקָל הַנְּבִיא הַנְּאֻמָּן,³⁷ בְּאֵלֹו עֵשֶׂר מְרֹאוֹת שְׁלֶד,³⁸ וְתַהֲיֶה מְסִיעַ לִי לְסֵדֵר אוֹתָם לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְׂכִּינֶתָ, [כֶּד] אוֹמֵר דְּבַר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ. שְׁנַאֲמַר בּוֹ: הָאוֹמֵר דְּבַר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ מְבִיא גְּאֻלָּה לְעוֹלָם (אֲבוֹת ו,ו). שְׁמוֹ שְׁאוֹמֵר דְּבַר בְּשֵׁם בְּעֲלִיוֹ, גֹּרֵם לְבַעֲלָיו

פָּתַח וְאָמַר ר' ר' וְדָא בְּסִינֵי חָמוֹ יִשְׂרָאֵל כֹּלְהוּ סֵדוּרֵין דְרִתִּיקָא עֲלָאָה קִימִין עַל קִיּוּמֵיהוּ. סֵדוּרָא דְרִתִּיקָא בְּעֵשֶׂר מְרֹאוֹת אִסְתַּדֵּר, דְעֲלִיְהוּ אֶתְמַר וְאַרְאֶה מְרֹאוֹת אֱלֹהִים (יְחֻזְקָל א א). קוּם יְחֻזְקָל נְבִיאָה מְהִימְנָא בְּעֵשֶׂר מְרֹאוֹת אֵלִין דִּילָךְ, וְתַהֲא מְסִיעַ לִי לְסֵדְרָא לְהוּ קָמִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ, לְמַהוּי אֲנָא אוֹמֵר דְּבַר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ. דְאֶתְמַר בַּה הָאוֹמֵר דְּבַר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ מְבִיא גְּאֻלָּה לְעוֹלָם (אֲבוֹת ו ו). דְמָאן דְאָמַר מְלִיָּה בְשׁוּם מְאָרְהּ, גְרִים לְהֵהוּא מְאָרְהּ לְאֶתְתַּקְפָּא בַּה וְדָאִי.

36. עי' בהקדמת ת"ז, ז, ע"א; גנזי רמח"ל, פנות המרכבה, פנה שניה: "ואז הקב"ה מגלה לו [לנביא] הסוד שהוא רוצה לגלות לו, והם נמשכים ענינים סתומים, ומתדמה הדבר בלבבו בכח העצה... ואז רואה המראות מסודרות לפי הסדר הצריך. וכשהוא רואה בשלימות, רואה עשר מראות זו אחר זו הם המזכורות במרכבת יחזקאל. ויודע הכל בסדר שלם. וזה בכח עשרה אותיות של השם ב"ה, המאירים בלבבו, מכל אות המאיר בו מבין ורואה מראה אחת, וס"ז, "ובידי הנביאים אדמה".

37. עיי"ש ו, ע"ב.

38. ובת"ז מזהר חדש קמט, ע"ב, נאמר שראה תשעה, והוא, שבמראה העשירי - כתר, נפל על פניו, כמבואר בת"ז ז, ע"א.

להתחזק בהם ודאי.³⁹ שכל דברים נתנו לכל אחד לפי חלקו, מה שראוי לו. וכמו שהוא לא לוקח דבר אלא בשם בעליו, כך גורם לשכינה שלא תמצא בלא בעלה, זה צדיק, הגואל ודאי, וזו גאלה. [מביא גאלה] לעולם - היא השכינה,⁴⁰ שנאמר עליה: מן העולם ועד העולם (תהלים קומח) - השכינה העליונה והשכינה התחתונה.⁴¹ וכמה גאלות יש אפלו בגלות, והכל מצד הצדיק, לגאול את ישראל מפמה צרות. וכלן [הגאלות] יתחברו באחת בכללות אחת, בגאלה האחרונה. לפיכך [אומר הפתוב]: אל תזכרו ראשונות (ישעיה מגח), שהרי היא [הגאלה האחרונה] כללות הכל. ועל השכינה [נאמר]: נפתחו השמים ואראה מראות אלהים (יחזקאל שם, שם),⁴² זו [השכינה] המראה הראשון. שבנעשר מראות אלו נמצאו כל הסדרים של המרכבה מסתדרים על מתכנתם.

מראה ראשון, זה מראה שנאמר עליו: כי גר מצוה ותורה אור (משלי ו.כג). וזו השכינה שהיא מראה,⁴³ שבה נראות כל המדרגות העליונות

דכלהו מלין אתיהיבו לכל חד לחולקה מאי דאתחזי לה. וכמה דאיהו לא נטיל מלה אלא במארה, הכי גרים לשכינתא דלא תשתפח בלא בעלה, דא צדיק גואל ודאי, ודא גאלה. לעולם - דאיהי שכינתא, דאתמר בה מן העולם ועד העולם (תהלים קו מח) שכינתא עלאה ושכינתא תתאה. וכמה גאלות אנון אפלו בגלותא, כלא מסטרא דצדיק, למפרק לישראל מפמה עקתיין. וכלהו יתחברון פחד בכללא חדא בגאלה בתראה. בגין כך אל תזכרו ראשונות (ישעיה מג יח) דהא איהי כללא דכלא. ושכינתא בה נפתחו השמים ואראה מראות אלהים, דא מראה קדמאה. דבעשר מראות אלין אשתכחו כלהו סדרין דרתיכא מסתדרין על קיומיהו.

מראה קדמאה דא מראה, דאתמר בה פי גר מצוה ותורה אור (משלי ו.כג). ודא שכינתא דאיהי מראה, דבה מתחזין כלהו דרגין עלאין ותפאין. ועד דלא

39. עי' יבמות צז, ע"א; עי' לעיל תיקון כד.

40. עי' זהר פנחס ח"ג, רמב, סע"א; אדיר במרום עמ' מ, אוצרות רמח"ל, ישעיה, עמ' קמ: "השכינה בזמן הגלות היא עלם שאורותיה נעלמים, אבל בזמן התיקון מתחבר בה הזכר והיא עולם"; שם עמ' רסח; תקט"ו תפלות, ת' ק; ועוד.

41. שכינה עליונה נרמזת במלים "עד העולם", עולם הבא, דהיינו אימא - בינה; שכינה תחתונה זה: "מן העולם", עי' זהר וראר ח"ב, כז, ע"ב; אוצרות רמח"ל עמ' רעו, דרוש ג: "זוה שכינה - עולם תחתון".

42. עי' ת"ז תי' סא, ג, ע"א.

43. עי' ת"ז תי' יח, לא, ע"ב; קל"ח פתח יא, עמ' לה - לו.

וְהַתְּחַתּוּנוֹת. וְכָל עוֹד שֶׁהִיא אֵינָה נִמְצָאת לְהַאֲדִיר בְּסוּד זֶה, אִין דְּכַר נְרָאָה כָּלִל. לְפִיכֵד: כִּי אִם בּוֹזֵאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל [הַשֹּׁפֵל וְיִדַע אוֹתוֹ] (יִרְמְיָה מ,כג),⁴⁴ שֶׁהִיא קָשֶׁר הַכֵּל, כְּלָלוֹת הַכֵּל, וְכֵה תְלוּיָה הַנְּהַגְתָּ הַעוֹלָמוֹת הַתְּחַתּוּנִים.⁴⁵ לְפִיכֵד בְּהַ נְרָאָה הַכֵּל. וּבְגִלָּל זֶה: כִּי גַר מְצוּהָ וְתוֹרָה אֹר (מִשְׁלֵי ו,כג), שְׁנַר זֶה הוּא גַר הַשְּׂכִינָה,⁴⁶ שְׁנַדְלֵק בְּאֹר הַתּוֹרָה, וְכֵה נְרָאָה הַכֵּל. [מִשְׁלֵ] לְבָן אֲדָם שְׁיֹשֵׁב בְּחֶדֶר אַחַד בְּחֹשֶׁךְ, עַד שְׁלֵא יִדְלִיק גַּר לֹא יִרְאֶה מִכֵּל מַה שֶּׁבְּחֶדֶר שׁוֹם דְּכַר. כִּיִּן שְׁהַדְלִיק, הַכֵּל נְרָאָה. כְּמוֹ כֵּן הַשְּׂכִינָה, וְדֹא, עַד שְׁלֵא נִפְתַּחַת בְּאֹר [הַתּוֹרָה] כְּרִי לְהַרְאוֹת, לֹא נְרָאָה דְכַר. כִּיִּן שְׁנִפְתַּחַת, הַכֵּל נְרָאָה. לְפִיכֵד: וְאַרְאֶה מְרִאוֹת אֱלֹהִים (יִחְזְקֵאל שְׁם,שם). כְּמוֹ כֵּן, כֵּל גַּם שְׁנַעֲשֶׂה, הַשְּׂכִינָה מְקַדְמָה לְשֵׁם.⁴⁷ שְׁהִי הַכֵּל נַעֲשֶׂה עַל יְדֵה, וְדֹא.

מְרָאָה תְּנִינָא וְאַרְא וְהִנֵּה רוּחַ סַעְרָה וְגו' (שֵׁם שְׁם,ד) [זוֹהֵי הַסְּמָרָא אַחְרָא].⁴⁸

אֲשַׁתְּפַחַת אֵיחִי מְנַהֲרָא בְּרִזָּא דָּא, לִית מְלָה מִתְחַזְיָא כָּלִל. בְּגִין כְּךָ כִּי אִם בּוֹזֵאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל (יִרְמְיָה ט כג) דְּאֵיחִי קְשׁוּרָא דְכֵלָּא כְּלָלָא דְכֵלָּא, וְכֵה תְלִיָא דְבְּרִנּוּתָא דְעֵלְמִין תְּתַאֲיִן. בְּגִין כְּךָ כֵּה אֲתַחְזִי כְּלָא. וּבְגִין דָּא כִּי גַר מְצוּהָ וְתוֹרָה אֹר, דְּנַר דָּא שְׂכִינְתָא בּוֹצִינָא, דְּאֲתַדְלִיק בְּאֹר דְּתוֹרָה, וְכֵה אֲתַחְזִי כְּלָא. לְכַר נֶשׁ דִּיתִיב בְּחֶדֶר חֶד בְּחֹשׁוֹכָא, עַד לֹא אֲדְלִיק שְׁרָגָא לֹא אֲתַחְזִי מִכֵּל מְאִי דְבְּחֶדֶר מִיַּדִּי. כִּיִּן דְּאֲדְלִיק, כְּלָא אֲתַחְזִי. כְּגִוְנָא דָּא שְׂכִינְתָא וְדֹאִי עַד לֹא אֲתַפְתַּחַת בְּנִהוּרָא לְאַחְזָאָה, לֹא אֲתַחְזִי מִיַּדִּי. כִּיִּן דְּאֲתַפְתַּחַת כְּלָא אֲתַחְזִי. בְּגִין כְּךָ וְאַרְאֶה מְרִאת אֱלֹהִים. כְּגִוְנָא דָּא כֵּל נִסָּא דְּאֲתַעֲבִיד, שְׂכִינְתָא אֲקַדְיִמַת תְּמָן, דְּהָא כְּלָא עַל יְדֵה אֲתַעֲבִיד וְדֹאִי.

מְרָאָה תְּנִינָא וְאַרְא וְהִנֵּה רוּחַ סַעְרָה וְכו'. הַכָּא רִזָּא לְאַשְׁתַּמוּדְעָא סַטְרָא

44. שאפשר לדעת השם יתברך רק ע"י זאת - שהיא השכינה. - שם בקל"ח: "וע"כ אמרו ש"א"א לעלות או לקבל אלא בה". וכן פתח ט עמ' לב': "ועפ"ז אין יכולים להשיג אלא במלכות שהיא ענין התמונות, ומראה אורות העליונים והנהגותיהם בדרך זה. וה"ס "כי אם בזאת יתהלל המתהלל" כו' כי אין ההשגה אלא בדרך זה." ע"י ת"ז ת"י כ"ב, סה, ע"א; כללים ראשונים כלל לו (סוף): "ונמצא שאין משיגים אלא המלכות שממנה משכילים ומשיגים האורות העליונים, והוא ענין המבואר בזוהר ובתיקונים בסוד: "כי אם בזאת יתהלל"; ועוד באדיר במרום; ראה לעיל ת"י ג, ת"י כא (סוף).

45. ע"י קל"ח פתח יא', עמ' לו'.

46. ת"ז ת"י ע, כז, ע"א. ת"ז ת"י כא, ט, ע"ב: "דישראל אינון פתילה, אורייתא - משחא, שכינתא - שרגא." וכן עיין כאן בסוף הקדמה ראשונה.

47. ע"י בת"ז ת"י כא, מד, ע"א.

48. ע"י זהר ויקהל ח"ב, רג, ע"א: "מצפון תפתח הרעה - דהא כמה עטרין אחרנין אתאחדן בההוא רוח סערה ובג"כ נפקא מן הצפון"; שם פנחס רכז, ע"ב.

כאן יש סוד, להודיע שהסמרא אחרא נכפיתה תחת אדונה, ואינה יוצאת מרשותו כלל.⁴⁹ שהרי כך צריך לדעת האמונה העליונה בדרך האמת. וזה מה שראוי לדעת בראשונה. ואחר כך: [לדעת] ההארה שבצד הקדשה, כדי שיודע מה בין זה לזה. ועל סוד זה אמר ר' עקיבא לתלמידיו:⁵⁰ כשתגיעו לאבני שיש טהור, אל תאמרו מים מים (חגיגה יד: יד, ב), שלא תשוו זה בזה. וזה סוד: כשתגיעו לאבני שיש טהור - שהעולה לראות כבוד המלך, בתחלה מראים לו אלו הצדדים החיצוניים [דהיינו פוחות הטמאה]. ואלו נקראים: אבני בהו (ישעיה לז, א) אבנים שנשארו מתוך אותו בהו הראשון [של מעשה בראשית]. אחר כך, משם עולה לבפנים, להסתפל בכבוד רבונו [של עולם], לתוך המדרגות העליונות, שנקראות: אבני שיש טהור - מצד השכינה. וכאשר מגיע לשם, לא צריך לומר מים מים [כאלו יש שני מים, בחוץ ובפנים והם אותו דבר, הם ושלום], שהרי המים האלו הם מצד

אחרא דאתכפית תחות מארה ולא נפקת מרשותה כלל. דהא הכי אצטריך למנדע מהימנותא עלאה בארץ קשוט. ודא אתחזי בקדמיתא לאשתמודע. בטר דא נהירו דסטור קדישא, וישתמודע מה בין האי להאי. על רזא דא אמר ר' עקיבא לתלמידוי כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים (חגיגה יד: ד) לא לתקלא דא בדא. ורזא דא כשתגיעו לאבני שיש טהור, דעיל למחמי יקרא דמלכא, בקדמיתא אתחזון לה אנון סטורין דלבר, ואלין אקרון אבני בהו, אבנין דאשתארו מגו ההוא בהו קדמאה. לבתר מתמן סליק לגו, למחמי ביקרא דמארה, גו דרגין עלאין דאקרון אבני שיש טהור מסטרא דשכינתא. וכד מטי תמן לא אצטריך למימר מים מים

49. הס"א יש לה כוח, אבל אין לה שלטון, עי' קל"ח, פתח ל, עמ' קו; וזאת היא האמונה העליונה שהס"א אינה רשות, אלא כוח נברא, ככלב רע אמנם, אך יש לו שרשרת; עי' פתח נב; אדיר במרום עמ' פג: "שהנה הס"א אוצרת בבשר האדם. אך אעפ"כ אין לה רשות להכנס שם אלא אם ניתן לה רשות דרך הפה [של האדם] שמוציא מפיו דברים לא טובים [ו"ס אל תתן את פיך לחטיא את בשרך];" שם עמ' שמה, שמת: "והנה אל"פ שנראה בס"א המדרגות בשלמות [דהיינו זה לעומת זה] באמת חסר מהם בחינה זו של כתרא [א"א];" תקט"ו תפלות, ת' תלג בסוף.

50. ת"ז תי' מ, פ, ע"ב: "אל תאמרו מים מים, ולא תהון שקילין אבני שיש טהור לאבנין אחרנין דאינון חיי ומתה.. דאלין אבנין דעץ הדעת טוב ורע".

51. עי' ת"ז תי' ס', צג, ע"א עי' לקמן תי' נח, ד"ה: "שרשא קדמאה".

הַקְדָּשָׁה וְהַמִּים הַאֲחֵרִים הֵם מִצַּד
הַטְּמֵאָה, וְאֵינָם דּוֹמִים אֵלּוּ לְאֵלּוּ. וְאִם
עַל פִּי שֵׁשׁ [פּוּחוֹת מִהַסְטְרָא אַחְרָא
כְּגוֹן קְלֶפֶת נְגִיחַ] שְׁמַתְקָרְבִים פְּנִימָה
יֹתֵר, הַכֹּל נֹדַע, שְׁזֵה קְדוּשׁ וְזֵה טְמֵא,
וְלֹא דוֹמֵה זֶה לְזֶה כְּלָל.

וְכֵן צְרִיךְ לְהִבִּין אִיךְ נִקְשְׂרִים הַדְּבָרִים
מִתּוֹךְ הַתּוֹךְ הַזֶּה⁵² כְּדֵי לְהִבִּין הַיְחוּד
הָעֲלִיּוֹן. הַסְטְרָא אַחְרָא צְרִיכָה לְטוֹל
מְזוֹן מְלֻמְעָלָה וְדֹא, שְׂאֵם לֹא, לֹא
הַתְקַיֵּם.⁵³ וְהַרְבֵּה מְדַרְגּוֹת עֲרוּכִים
בְּסִדְרָם כְּדֵי שְׂאֵלּוּ הַצְּדִדִּים יִקְחוּ מִשָּׁם,
[רַק] מִה שְׂרָאוּי לָהֶם וְלֹא יֹתֵר. וְהָרִי
כִּד צְרִיךְ לְהִיּוֹת שְׂרִשְׁרֵת קְשׁוּרָה
בְּצוּאָרֵיהֶם⁵⁴ שְׂלֹא יַחְרִיבוּ אֶת הָעוֹלָם.
וְסוּד הַדְּבָר: אִם רָעַב שְׂנֵאָךְ הָאֲכִלְהוּ
לָחֶם וְגו' (מִשְׁלֵי כה, כא) [לְכֵן נֹתְנִים
מִעֵט מְזוֹן לְסְטְרָא אַחְרָא]. שְׁמִי שְׂרִי צֵה
לְהַעֲבִיר תְּרַע מִהָעוֹלָם, לֹא יַעֲלֶה בִּידוֹ.⁵⁵
אֲלֹא תְקוּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעֵתִיד לְבוֹא,⁵⁶
נִאֲמַר עֲלָיו: יְבוֹא בַעַל הַפֶּרֶם וַיְכַלֶּה אֶת
קוֹצָיו (בְּכֹא מְצִיעָא פג, ב). אֲבָל עֲכָשׁוּי:
אִם רָעַב שְׂנֵאָךְ [הָאֲכִלְהוּ לָחֶם], אִם
רָעַב - דְּוָקָא, שְׂהָרִי אֵין לְהַרְוֹת אוֹתוֹ
אֲלֹא מְזוֹן בְּלִבְדָּה, וּמֵה שְׂצָרִיךְ לוֹ וְלֹא
יֹתֵר. [וְכַתּוּב:] כִּי נִחְלִים אֶתְּהָ הַתָּה עַל

דְּהָא מִין אֲלִין מְסְטְרָא דְקְדָשָׁה וּמִין
אֲחֵרִין מְסְטְרָא דְמְסֵאבָא וְלֹא דְמִין
אֲלִין לְאֲלִין. וְאִם עַל גַּב דְּאִית דְּקְרִיבִין
לְגוּ יִתִּיר, כִּלְאֵ אַשְׁתְּמוּדַע, דְּדָא קְדִישָׁא
וְדָא מְסֵאבָא וְלֹא דְמִי דָא לְדָא כְּלָל.

וְהֵכָא אֲצְטְרִיךְ לְאַשְׁתְּמוּדַע אִיךְ תְּלִין
מְלִין מְגוּ הַתּוֹכָא דְדִהֲבָא,
לְאַשְׁתְּמוּדַע יְחוּדָא עֲלֵאָה. וְסִטְר
אַחְרָא אֲצְטְרִיךְ לֵיה לְנִטְלָא מְזוּנָא
מְלַעֲלָא וְדֹא, דְּאִי לֹא לֹא אַתְקִימַת.
וְכִמְה דְרִגִין אֲזִדְמֵנוּ בְּסִדְרֵיהוֹן לְנִטְלָא
מִתְמָן אֲנוּן סְטְרִין, מֵאִי דְאַתְחַזִּי לְהוּ
וְלֹא יִתִּיר. וְהָא הֵכִי אֲצְטְרִיךְ לְמַהוּי
שְׂלִשְׁלַת קְטִיר בְּצוּאָרֵיהוֹן וְלֹא יִתְחַרְבוּן
עֲלֵמָא. וְרָזָא דְמְלָה (מִשְׁלֵי כה, כא) אִם
רָעַב שְׂנֵאָךְ הָאֲכִלְהוּ לָחֶם וְכו'. דְּמֵאן
דִּיבְעִי לְאַעֲבָרָא רַע מְעֲלָמָא לֹא סְלִיק
בִּידוֹ. אֲלֹא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְזִמְנָא
דְּאִתִּי אֲתִמַר בֵּיה יְבֹא בַעַל הַפֶּרֶם וַיְכַלֶּה
אֶת קוֹצָיו. אֲבָל הַשְׂתָּא אִם רָעַב שְׂנֵאָךְ,
אִם רָעַב דְּוָקָא, דְּהָא לִית לְאַרְוָאָה לֵיה
אֲלֹא מְזוּנָא לְחוּד, הַהוּא דְאַצְטְרִיךְ לֵיה
וְלֹא יִתִּיר. כִּי נִחְלִים אֶתְּהָ חוֹתָה עַל

52. עי' זהר פקודי ח"ב רכז, ע"ב, ד"ה ויהי.

53. עי' גם זהר בלק ח"ג, קצז, ע"א.

54. עי' ת"ז תי' כא, מט, ע"א, קל"ח פתח ל, עמ' קו.

55. ולכן לא יועיל התיקון אם לא יתנו להם מזון להעבירם, ובלעדי זה הם רק יחריבו.

56. עי' זהר בראשית ח"א, כט, ע"א; ונראה לענ"ד, בעל הכרם זה הקב"ה, הכרם זו השכינה והקוצים אלו הס"א שמתדבקים באחורי המלכות.

ראשו (שם שם, כב) - זו הגבורה הקדושה, שמתפשטת לתת לו מזון שצריך.⁵⁷ אבל (גחלת) [גחלים] הם על ראשו ודאי, לכפות אותו ולשבור פוחו.

בא וראה, ארבע קלפות הם [גנה, רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת],⁵⁸ וכל אחת מתקשרת בחברתה לעלות למעלה. וסוד הדבר: את צעה זנה (ירמיה ב, כ). שהרי כל מי שנוטל מחברו [גחלב] לנקבה לגבו.⁵⁹ וכך מתחילים הדברים למטה, מאותה קלפה שלמטה. והכל מתקשר במדרגה תחתונה אחת, ונקשר באחד, ומוסר עצמו לאותה [קלפה] אחרת שעומדת עליו. ואם תאמר, בת זוגו היא? לא כך, אלא כל אחד ואחד בפני עצמו נמצא, ובשביל לעלות למעלה [לינוק] במקום שלא להם, כך מוסרים את עצמם. וזו זמה, שנאמר בה: אלהיהם של אלו שזנא זמה הוא (סנהדרין צג, א).

ונגה קרובה יותר [לקדשה]. ובזמן שמזדמנת לקחת מבפנים, אם אותם האחרים מתדבקים בה, אז היא זונה, שצריך לגרש אותה, שלא תעמוד במקום הקדש. ואם היא חוזרת לצד הטוב,⁶⁰ אז היא פלגש.⁶¹ ועל אברהם

ראשו דא גבורה קדישתא דאתפשטת למיהב לה מזונא דאצטריך. אבל גחלת אנון על ראשו ודאי, לאכפניא לה ולתפרא חילה.

תא חזי ד' קליפין אנון וכל חד אתקשר בחברה לסלקא לעלא. ורזא דמלה את צעה זנה (ירמיה ב כ). דהא כל מאן דנטיל מחברה נוקבא איהו לגבה. והכי שראת מלין מלתתא, ביהיא קלפה דלתתא. וכלא אתקשר בחד דרנא תתאה, ואתקשר פחדא, ויהיב גרמה ליהוא אחרינא דקאים עלה. ואי תימא דבת זוגה איהי, לאו הכי. אלא כל חד וחד באנפי נפשה אשתבח. ובגין לסלקא לעלא באתר דלאו דלהון, הכי מסרין גרמיהו. ודא זמה דאתמר בה אלקיהם של אלו שזנא זמה הוא (סנהדרין צג, א).

ונגה קריבא איהי תיר. ובזמנא דאזדמנת לנטלא מלגו אי אנון אחרנין מתדבקין בה, זונה איהי דאצטריך לתרכא לה ולא תיקום באתר קדישא. ואי לסטרא דטב אתהדרת, פדין פילגש

57. עי' זהר בסוף ח"ב רעו, ע"ב.

58. עי' פתחי חכמה ודעת לרבינו אות קיג, שערי רמח"ל עמ' רמה.

59. ת"ז תי' נה, פט, ע"א.

60. הטוב שבעץ הדעת טוב ורע, עי' עץ חיים שער מט, פ"ג, ח"ב קיא, ע"ג.

61. עי' אדיר במרום ח"א, רג : "אלו הם בסוד נוגה הנתקנת וניתנת לפילגש אל הקדושה".

נֶאֱמַר: וְלִבְנֵי הַפִּילֹגְשִׁים (וגו') [אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מִתְּנַת] (בְּרֵאשִׁית כה,ו) שְׁהוּא רָצָה לְתַקֵּן אֶת כּוֹלָם. וְהַפְּנִימִיּוֹת תִּקֵּן לְיִצְחָק, שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו: וַיִּתֵּן וְגו' אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק (שָׁם שָׁם,ה). וְאֵת הַחִיצוֹנִיּוֹת תִּקֵּן בְּסוּד פְּלִגְשׁ. וְזוֹ קְטוּרָה, שֶׁקְשָׁרָה פִּתְחָה, ⁶² וְלֹא מְסַרָה עֲצָמָה לְאַחֲרִים [דִּהְיִינוּ שְׁלֹא הִיְתָה מִפְקָרַת]. וְהַכֵּל רָצָה אַבְרָהָם לְתַקֵּן, בְּשִׁבִיל לְתַקֵּן אֶת הָעוֹלָם בְּרֵאוּי.

מְרֵאָה תְּלִיתָא דָּא חֲשַׁמְל וְדָא לְבוּשָׁא. וְרֵזָא דְמָלָה ה' מְלֻךְ גְּאוֹת לְבָשׁ (תהלים צג א) תָּא חֲזִי מֵאֵי חֲשַׁמְל. אֶלָּא בְּזַמְנָא דְאִתְנַהֲרִי וְנְהוּרִין לְגוּ, הָכִי מַנְיָהוּ אֲתַפְרֵשׁ פְּרִישׁוֹ לְבַר. וּמֵאֲנֹן מַחִין דְקִזְמִין פְּרִישָׁא דְמִלְפָּא וּמִתְפַּשְׁטֵן בְּכָל גּוּפָא, נְפִיק דָּא לְבַר. וְרֵזָא דְמָלָה לְפּוּם רְעוּתָא דְלְגוּ הָכִי לְבוּשָׁא אֲשַׁתְּכַח. וּלְבוּשָׁא אַחֲזִי עַל רְעוּתָא דְלְבָא. וְדָא קָאִים לְאוּדְעָא חֲדוּתָא דְמִלְפָּא וְחִילָא דִילָהּ.

וְתָא חֲזִי הֵכָא מְסַתְּפִלִין מְלֻאכֵי עֲלָאֵי. אֶבְל יִשְׂרָאֵל לְגוּ מְסַתְּפִלִין, דְכִתְבִי פְּעַת

מְרֵאָה תְּלִיתָא דָּא חֲשַׁמְל וְדָא לְבוּשָׁא. וְרֵזָא דְמָלָה ה' מְלֻךְ גְּאוֹת לְבָשׁ (תהלים צג א) תָּא חֲזִי מֵאֵי חֲשַׁמְל. אֶלָּא בְּזַמְנָא דְאִתְנַהֲרִי וְנְהוּרִין לְגוּ, הָכִי מַנְיָהוּ אֲתַפְרֵשׁ פְּרִישׁוֹ לְבַר. וּמֵאֲנֹן מַחִין דְקִזְמִין פְּרִישָׁא דְמִלְפָּא וּמִתְפַּשְׁטֵן בְּכָל גּוּפָא, נְפִיק דָּא לְבַר. וְרֵזָא דְמָלָה לְפּוּם רְעוּתָא דְלְגוּ הָכִי לְבוּשָׁא אֲשַׁתְּכַח. וּלְבוּשָׁא אַחֲזִי עַל רְעוּתָא דְלְבָא. וְדָא קָאִים לְאוּדְעָא חֲדוּתָא דְמִלְפָּא וְחִילָא דִילָהּ.

וְתָא חֲזִי הֵכָא מְסַתְּפִלִין מְלֻאכֵי עֲלָאֵי. אֶבְל יִשְׂרָאֵל לְגוּ מְסַתְּפִלִין, דְכִתְבִי פְּעַת

62. עי' בראשית רבה סא, ד; זהר וישב קפז, ע"א. אוצרות רמח"ל בראשית, עמ' כא: "וסוד הענין הקטורת [רמז לקטורה] כבר ידוע סודו בירור הניצוצות הטובות שיש בתוך הקליפה מן הקדושה שנתנה לה כדי חיותה, כך הגר הוא סוד מין בירור אחד, והוא בירור הטוב שיש בקליפה, מן הקליפה עצמה, שהוא סוד קליפת נוגה".

63. עי' עץ חיים שער כו, פ"ב, ושער מא; אדיר במרום ח"ב, עמ' נח: "כי החשמל דאצילות הוא מן הספירות עצמן, אך החשמל דב"ע אינו כן אלא הוא לבוש אחד יוצא כנגד חשמל דאצילות והוא יוצא מאור אימא דבריאה עצמה, ומלבש זו"ן דבריאה, כי באי' אין אחיזה בס"א כלל"; עיין לעיל סוף תיקון יא ותחילת תיקון יב; פנות המרכבה, פינה שניה: "וסוד זה חשמל [נוטריקון] חיות אש ממלכות".

64. עי' ע"ח שער כ"ח פ"ב, ח"ב, ח, סע"ב; עי' מא' הגאולה עמ' נח: "כי ישראל מבפנים הם יוצאים והמלאכים מבחוץ".

ישראל מסתכלים בפנים, [כמו] שפתוב
 [לגביהם]: בעת יאמר ליעקב ולישראל
 מה פעל אל (במדבר כג, כג). על הלבוש
 הנה אומר הפסוק: יהוה מלך גאות
 לבש (תהלים שם, שם), וזה מלך - במוחין
 שבראש, או, גאות לבש - מצד שלהם
 [של המוחין], מצד של אמו ודאי.⁶⁵
 ומתוך הלבוש הנה נראות החיות
 מסדרות בסדוריהן,⁶⁶ כמו שפתוב:
 ומתוכה [של אש החשמל] דמות ארבע
 חיות וגו' (יחזקאל א, ה). שלשה מראות
 קנימים בהם [השלוש שלקמן].

מראה רביעי, סדור החיות. שם
 מצטרפים הדברים בציוור שלם. ואין דבר
 גדול או קטן בעולם שלא ציר וקנים שם,
 בצרופי סודות שמות ואותיות של
 התורה.⁶⁷ שם יש פנים ויש כנפים. והכל
 מתחלק לצדדיו להנהיג העולם בתקון
 שלם. הפנים לפנים, והכנפים לבחון,
 הכל כמו שצריך.

מראה חמישי, כאן הוא סוד הפתוב:
 אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו
 (שם שם, יב), זה הרוח העליון שבו
 [החיות] נוסעות למפעיהם לכל צד,
 לפי הרוח נוסעים. והכל בחבור אחד,
 למקום שלוקח הרוח הכל נוסעים ודאי.
 ועל פי כמה סודות מתחלקת הרוח
 לכמה צדדים, לעשות מעשיה בראוי.

יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל
 (במדבר כג כג). על לבושא דא אתמר
 קרא, ה' מלך גאות לבש. ודא מלך
 במוחין דרישא. בדין גאות לבש מסטרא
 דלהון מסטרא דאימא ודאי. ומגו
 לבושא דא אתחזן חיון מסתדרן
 בסדוריהו. דכתיב ומתוכה דמות ד'
 חיות וכו'. תלת מראות קימין בהו.

מראה רביעאה סדורא דחיון. תמן
 מצטרין מלין בציורא שלים. ולית מלה
 רבתא או זעירתא בעלמא ד(כ) לא (לא)
 אצטיר וקאים תמן בצרופי רזי שמקן
 ואתון דאורייתא. תמן אית אנפין ואית
 גרפין. כלא מתפרש לסטרה לדברא
 עלמא בתקונא שלים. אנפין לגו גרפין
 לבר כלא כמה דאצטרף.

מראה חמישאה הכא רזא דכתיב אל
 אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו, דא
 רוחא עלאה דבה נטלין למטלניהון לכל
 סטר, לפום רוחא מטלנין. וכלא
 בחבורא חדא, לאתר דנטיל רוחא כלא
 נטלן ודאי. ורוחא בכמה רזין אתפרש,
 לכמה סטרין, למעבד עבידתה בדקא

65. הלוש שהוא לובש הוא מצד המלאכים, שהם מצד האימא.

66. עי' זהר פנחס ח"ג, רכח, ע"א.

67. עי' זהר תרומה ח"ב, קסא, ע"א.

חֲזִי.

מִרְאָה שְׁתִּיתָא רְזָא דְתַתְּאֵי דְמִתְקַשְׁרָן
 בְּעֵלְאֵי, הָכָא תִּלְזֵן שְׂרַפִּין דְכְרִסְיָא חִיוֹן
 וְאוּפְנִין, דְכִלְהוּ מִזְדַּמְנָן בְּסִדּוּרָא שְׁלִים
 לְמַהוּי רְתִיבָא לְמֵאֲרִיהוּן. וְכִלְהוּ
 מִתְקַשְׁרָן חַד בְּחַד לְסִלְקָא מִלִּין בְּסִתִּימוּ
 בְּדָקָא יָאוּת. וְכַמְּה רְזִין תִּלְזֵן הָכָא
 דְמִתְפָּרְשָׁן לְמֵאֲרֵי חֲכַמְתָּא בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל,
 לְמַנְדַּע פְּלָלָא דְעַנְפִּין דְמִתְקַשְׁרָן
 בְּשִׂרְשִׁיהוּן. וְדָא פְּלַחְנָא דְפְּלַחִין כְּלַהוּ
 קָמִי מִלְכָּא, וְכִלְהוּ [אוּרָף] [אִידָן] גְּטִלִּין
 מִקְמָה פְּמָה דְאַצְטְרִידָן.

מִרְאָה שְׁבִיעָא דָּא רְקִיעַ וְדָא דַּעַת.
 תַּמָּן קִימִין לְאַשְׁתַּמּוּדְעָא אֶסְתַּחֲרוּתָא
 דְאַתְוֹן פִּד נְטִיל בְּמִטְלָנוּי, דְתַמָּן קְבִיעִין
 כְּלַהוּ כ"ב אַתְוֹן דְאוּרִיתָא, וּמִתַּמָּן נְפִקִין
 לְאַתְרִיהוּ בְּכָל דְרִגִּין דְלַהוּן, וּלְפּוּם
 אֶסְתַּחֲרוּתָא דְרִקִיעָא גְּטִלִּין אַתְוֹן
 בְּצִרוּפִין עֵלְאִין. וְאַתְוֹן אַנּוּן גּוּפָא, נְקוּדֵי

מִרְאָה שְׁבִיעִי, זֶה רְקִיעַ, וְזֶה דַּעַת.⁶⁸
 שֵׁם סְבוּבֵי הָאוּתִיּוֹת עוֹמְדִים לְהוֹדַע,
 כְּאַשְׂר [הַרְקִיעַ] לֹקַח מִפְּעוּ. שֵׁשׁ
 [בְּרִקִיעַ] קְבוּעִים כָּל עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם
 אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, וּמִשָּׁם יוֹצְאוֹת לְמִקּוּמוֹ,
 בְּכָל הַמְּדֻרְגוֹת שְׁלֵהוּן. וּלְפִי סְבוּבֵי
 הַרְקִיעַ נוֹסְעוֹת הָאוּתִיּוֹת בְּצִרוּפִים
 עֵלְיוֹנִים. הָאוּתִיּוֹת הֵם בְּחִינַת הַגּוּף,⁷⁰

68. עי' ע"ח שער מ, פ"ג, ז' שרפים בכסא; עי' לעיל תיקון א: "אמרו ליה שרפים דכורסיא דשמע להו ישעיה"; עי' משכני עליון, גנזי רמח"ל עמ' ד, עב: "שני המקומות האלה הם כמו שתי חצירות גדולות העומדות לפני הבית והראשון נקרא חצר הפנימית, והשני - חצר החיצונה, ושניהם הם מקום לכל צבא המלך משרתיו, העומדים אל עבודתו ואל משאו. ונמצא להם ראשים, והם עומדים על שאר הצבא, ויש להם דירה לעצמם, הם השרפים בעלי היכלות העומדים לכסא. ושאר הצבאות חונים על דגליהם ועליהם שרים, קטנים מהראשונים, מסדרים את סדריהם ורואים בכל מעשיהם, להיות הכל כמשפט וככנון ואין כושל. והשרים מקבלים מן החצר הפנימית, והמלאכים ושאר בני הצבא מן החצר החיצונה."

69. עי' זהר בשלח נז, תרומה ח"ב, קלז, ע"א.

70. עי' זהר חדש קב, ע"ב; ועץ חיים שער ה', פ"ה; כללים ראשונים עמ' רנב: "והנה כל מקום שיש אותיות - סימן הוא לכלי או לשורש כלי; קל"ח פתח לה, עמ' קלג.

הנקודות הן [פחינת] הנשמה שנמצאת לתחיות הגוף,⁷¹ ובה געשים כל המעשים שלו. והפל יוצא מהרקיע הזה שעומד על ראשי החיות, כדי לחלק בהם המעשים כראוי. ויש נקודות שעומדות בסוד של הרקיע, וזה פתח.⁷² שפל האורות שיוצאים, יש מי ששומר צורתו המקורית [דהינו פתח, חיריק, חולם ודגש], ויש שמצמיד בכמה ציורים [דהינו שאר הנקודות]. לפיכך, יש [נקוד] שעומד בצורה של רקיע [פרוס ופתוח, פתח]. ויש ניצוץ שיוצא ממנו [כגון נקדה, חיריק]. ויש רקיע וניצוץ באחד [קמץ]. והפל לפי סודות עליונים הנודעים לפי האור המאיר.⁷³

מראה שמיני, זה הכפא, וזה העמוד האמצעי [ותפארת], כמו שנתבאר.⁷⁴ וזה כפא שנעשה כפא למי ששורה עליו. וכך כל תחתון נעשה כפא למי שעומד עליו. ותפארת היא כפא לבינה,⁷⁵ כדי שתשרה עליו להנהיג העולם, וכפא זה עולה למעלה ומעורר לגבי אימא, ואימא שורה עליו ומתפשטת למטה.

אנון נשמתא דקנמת לאחינא גופא, ובה מתעבדין כל עובדין דילה. וכלא נפיק מהאי רקיע דקאים על רישא דחיון לאתפרשא בהו עובדין פדקא נאות. ואית נקודי דקמין ברזא דרקיע ודא פתח. דכלהו נהורין דנפקין, אית מאן דנטיר דיוקנא דמקורה, ואית דאצטיר בכמה ציורין. בגין כך אית דקאים בדיוקנא דרקיע, ואית ניצוץ דנפיק ממה, ואית רקיע וניצוץ פחדא, וכלא ברזין עלאין אשתמודעו לפום נהירו דנהיר.

מראה תמינאה דא כפא, ודא עמודא דאמצעייתא כמה דאתמר. ודא כפא דאתעביד פרסיא למאן דשרי עליה, והכי כל תתאה אתעביד פרסיא למאן דקאים עליה. ותפארת איהו כפא לבינה למשרי עליה לדברא עלמא וכפא דא סליק לעלא ואתער לגבי אימא, ואימא שריא עליה ואתפשטת לתתא. ודא רקיע

71. עי' ת"ז תי' ה, כ, ע"ב.

72. זהר חדש שיר השירים, מ' ב' טעמים ונקוד: "יהי רקיע בתוך המים, דא נקודה פתח"; עי' ת"ז בהקדמה ז, ע"ב; שם טו, ע"ב.

73. עיין קל"ח, פתח כ, עמ' נד; אדיר במרום עמ' קס. ועיקר הדברים, יש שני מיני הארות: ניצוץ ורקיע. ניצוץ - הארה כלולה וסתומה והוא י"ד או חיריק ורקיע (או קו) זו הארה פתוחה ומתפשטת והיא ו"א או פתח. ועל ידי שניהם נעשים כל מיני הרכבות באותיות וגם בנקודות.

74. לעיל תחילת התיקון.

75. ת"ז תי' טט, קז, ע"ב, ונלע"ד שתפארת רומז כאן לז"א שהוא כסא לאימא (בינה).

וזה [רעת, שהוא] תרקיע, שעומד
לגלות מעשה הדברים בעולם, כמו
שצריך. וכך הכל נקשר זה בזה, בחבור
שלם.

דקאים לגלגה עובדין מלין בעלמא
כמה דאצטריף, והכי כלא אתקשר דא
בדא בחבורא שלים.

מראה תשיעה דא אדם, ודא חכמה
ובינה דקמיין לעלא מן פרסיא לפקדא
על עלמא ולא שגחא עליה אשגחותרא
כמה דאתחזי. ואדם דא דכורא ונוקבא,
דאתמר בהו זכר ונקבה בראם וכו'
ויקרא את שמם אדם (בראשית ה ב) דהכי
כלא אתתקן ברזא דדכורא ודנוקבא.
ותרין בגין אשתמודען באו"א, דא
טמירו ודא גלויא. ורזא דא פמראה
הקשת דא צדיק, הוא מראה דמות כבוד
ה' (יחזקאל א כח) דא שכנתא.
ואשתמודע לעלא דאיהו פגונא דלתתא,
דא הנסתרת ודא הנגלות.

מראה תשיעי, זה אדם [שראה
יחזקאל], וזה חכמה ובינה שנמצאים
למעלה מן הכפא [תפארת], לפקח על
העולם, ולהשיג עליו השגחה פראוי.
והאדם הזה זכר ונקבה,⁷⁶ שנאמר
[עליו]: זכר ונקבה בראם וגו' ויקרא את
שמם אדם (בראשית ה, ב). שכך הכל
נתקן, בסוד של זכר ונקבה. ושני פנים
נודעו מאבא ואימא [והם זעיר אנפין
ונוקבא],⁷⁷ זה געלם [ז"א] וזה גלוי
[נוקבא - השכינה]. וסוד זה: פמראה
הקשת (יחזקאל שם, כח) - זה צדיק,⁷⁸
[וכתוב]: הוא מראה דמות כבוד יהוה
(שם שם שם) - זו השכינה.⁷⁹ ונודע
שלמעלה הוא כמו למטה, זה הנסתרות
וזה הנגלות (ע"פ דברים כט, כח).

76. עי' גם בהקדמת הזהר ח"א, יג, ע"ב.

77. עי' עץ חיים שער יא, פ"ו, נב, ע"ד.

78. זהר נח עא, ע"ב; שם פנחס רטו, ע"א, שם רל, ע"ב; שם רמג, ע"ב ת"ז בהקדמה ז ע"א תל' יג, כט, ע"ב; אדיר
במרום עמ' נב: "ונמצא סוד הקשת, ברכות לראש צדיק"; שם עמ' סג: אוצרות רמח"ל, דרוש ונתת הכסף,
עמ' רעד; תקט"ו תפלות ת' שי: "הרי קשת ששמת לזכור ברית עולם, שהוא צדיק".

79. השכינה היא הכבוד עיין זהר בראשית כה, ע"ב; נח, סז, ע"ב; ת"ז, תל' יט, לט, ע"א; אדיר במרום ח"ב עמ'
נב: "השכינה דאצילות, המתפשטת בסוד כבוד בכסא"; משכני עליון, גזוי רמח"ל עמ' קפב: "השכינה נקראת
כבוד כי כוללת גם היא חכמה עליונה ל"ב... ומן השכינה ירדו ד' מאורות בבריאה, והם נקראים כבוד";
אוצרות רמח"ל עמ' עב: "והשכינה כשנתקנים הלבושים שלה נקראת כבוד". שם, דרוש טו"ב בשבט; שם
דרוש ונתת הכסף: "וזה שכינה - עולם תחתון בו, יהי כבוד ה' לעולם"; שם עמ' רצו: "כל הנשמה... שכינה
- כבוד ה'; תקט"ו תפלות ת' ג; ת' קג (סוף); ת' קט; קל (סוף), ת' תס (סוף); ת' תבע, ת' ראש.

מִרְאָה עֲשִׂירָה, הקשור של הכל, היחוד של הכל, פְּלִלוֹת הכל.⁸⁰ וזה פתח עליון.⁸¹ עליו [נאמר]: כמראה אדם עליו מלמעלה (שם שם,כו),⁸² שפאן נמצא הכל בשוש אחד ומתפשטים ענפים למטה, והכל הוא אחד. וכך נודעו הפודות לכל צד, שעתיקא קדישא [דהינו פתח]⁸³ הוא הגר שממנו מתלהמים כל שאר הגרות. וכאשר מסתכלים בהם, לא נמצא אלא הוא לבדו, וממנו מתחלקים ענפים געלמים בראשונה, שם עומדים הדברים בעולם יותר, ומשם מוכנים לרדת למטה במקומו. ועיר אנפין פלל הכל, על ידו הפסא והחיות מתחלקות לצדדיהן להנהיג העולם.⁸⁴ השכינה היא המראה,⁸⁵ להראות הכל, ולהביא הדברים למטה. והכל כך צריך ודאי. נמצא הכל קשר אחד, ויחוד אחד, שלא נפרד לא למעלה ולא למטה. ברוך הוא [הקדוש ברוך הוא] לעולם ולעולמי עולמים.

והנה מטטרו"ן השר הגדול בא, פתח ואמר, ר' רבי רבי: יהוה אמר אלי בני אתה אני היום וילדתיהך (תהלים ב,ו).

מִרְאָה עֲשִׂירָה קשורא דכלא יחודא דכלא וכללא דכלא, ודא פתח עלאה. בה כמראה אדם עליו מלמעלה (שם שם כו) דהכא אשתכח פלא בשרשא חדא קשור באחד, ומתפרשן ענפין לתתא וכלא איהו חד. והכי אשתמודען רזין לכל סטר, דעתיקא קדישא איהו בוצינא דמגה מתלהטן פל שאר בוצינין. וכד מסתכלין בהו לא קאים אלא איהו בלחודוי, ומגה מתפרשאן ענפין סתימין בקדמיתא, תמן קימין מלין בטמירי יתיר, ומתמן מזדמנין לנחתא לתתא באתריהון. ז"א פללא דכלא, בה פסא וחיין מתפרשאן לסטריהו לדברא עלמא. שכנינתא מראה, לאחזאה פלא ולאמטאה מלין לתתא. וכלא הכי אצטריך ודאי. אשתכח פלא קשורא חדא יחודא חדא, דלא אתפרש לא לעלא ולא לתתא. ברוך הוא לעלם ולעלמי עלמין.

והא מטטרו"ן שרא רבא אתי פתח ואמר, ר' ר' ה' אמר אלי בני אתה אני היום וילדתיהך (תהלים ב ז) ורזא דא בני

80. עי' זהר ואתחנן ח"ג, רסט, סע"א.

81. עי' ת"ז תי' ע, קכ, ע"ב: "דלית ספירה דלא אתקריאת אדם. אבל אדם קדמאה עלאה דכלהו, כתר עליון, סתים וטמיר."

82. עי"ש, דף קכג, ע"ב.

83. עי' עץ חיים שער יב, פ"א.

84. עי' זהר בהר ח"ג, קט, ע"ב.

85. עי' ת"ז תי' יח, לא, ע"ב, עיין לעיל הערות 44,43.

וְזֶה סוּד: בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל (שְׁמוֹת ה, כב), שְׁנֵאמַר לְפָרְעָה בְּזִמְנָא שְׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְצִאת מִמִּצְרַיִם. וְהַכֵּל סוּד עַלְיוֹן הוּא. בֵּא וּרְאֵה, כָּל אַמּוֹת הָעוֹלָם עֹבְדִים הֵם לְצַד הַקְּדוּשָׁה. וּבְזִמְנָא שִׁישְׂרָאֵל נִמְצְאוּ בְּגִלּוֹת תַּחַת יְדֵיהֶם, [כְּמוֹ] שִׁפְתוֹב עֲלֵיהֶם: וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם וְגו' וּבְכָל עֲבוּדָה (שֵׁם א יד), נֵאמַר עֲלֵיהֶם: עֹבְדִים מְשֻׁלוּ בְּנוֹ (אִיכָה ה, ח), וְהֵם [בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גַּעֲשִׂים] עֹבְדִים לְעֹבְדִים. אֲבָל בְּזִמְנָא שִׁישְׂרָאֵל מִהַגְּלוּת, הֵם [נִקְרָאִים] בְּנִים, וְזֶה: הֲבֵן יִקְרִי לִי וְגו' [אֶפְרַיִם] (יְרֵמְיָה לֵא, ט).

אֲבָל בֵּא וּרְאֵה, שְׂאֵין יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים [מִן הַגְּלוּת], אֲלֵא בְּזִמְנָא שִׁיבּוֹא הוּא שִׁישְׂרָאֵל אוֹתָם [שִׁישׁ לוֹ] עֲמַרְתָּ כְּבוֹד אַחַת, דְּהִינוּ נִשְׁמָה בַת חוֹרִין,⁸⁶ שְׁלֵא נִמְצְאוּ [תַּחַת] הָעֲבוּדָה בְּגִלּוֹת. וּבְזִמְנָא שִׁישְׂרָאֵל [בַּחֲבִינַת הַמְּשִׁיחַ] לְמִשְׁחָה, מִיד כָּל יִשְׂרָאֵל מִתְחַבְּרִים כּוּ בְּחַבּוּר אַחַד, וְכֵד נִקְרָאוּ כֻלָּם עַל שְׁמוֹ: בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְזִמְנָא שְׁנַתְּגַלְתָּה [הַיְחִידָה] עַל מִשְׁחָה בְּמִצְרַיִם, נֵאמַר עַל יִשְׂרָאֵל: בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. וְזֶה מִצַּד שֶׁל עֲתִיקָא קְדִישָׁא, שְׁהוּא כְּבוֹד רֵאשׁוֹן לְכָל [הַסְּפִירוֹת]. וְלַעֲתִיד לְבוֹא: הֲבֵן יִקְרִי לִי אֶפְרַיִם (שֵׁם שֵׁם, שֵׁם), כְּבוֹד וְדָא: כְּבוֹד שׁוּרוֹ הַדָּר לוֹ (דְּבָרִים לֵג, יז).

בְּכַרֵּי יִשְׂרָאֵל (שְׁמוֹת ד כב) דְּאֶתְמַר לְפָרְעָה בְּזִמְנָא דְּהוּוּ יִשְׂרָאֵל צְרִיכִין לְנִפְקָא מִמִּצְרַיִם. וְכֵלָּא רְזָא עַלְמָה אִיהוּ. תָּא חֲזִי פְלֵהוּ אֲמִין דְּעַלְמָא עֹבְדִים אֲנוּן לְסִטְרָא קְדִישָׁא. וּבְזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל קִימִין בְּגִלּוֹתָא תַּחּוֹת יְדֵיהוּ דְּכְתִיב בְּהוּ וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם וְכו', וּבְכָל עֲבוּדָה (שֵׁם א יד) אֶתְמַר בְּהוּ עֹבְדִים מְשֻׁלוּ בְּנוֹ (אִיכָה ה ח) וְאֲנוּן עֹבְדִים לְעֹבְדִים. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּנִפְקִין מִגְּלוּתָא אֲנוּן בְּנִים, וְדָא הֲבֵן יִקְרִי לִי וְכו' (יְרֵמְיָה לֵא ט).

אֲבָל תָּא חֲזִי דְלִית יִשְׂרָאֵל נִפְקִין אֲלֵא בְּזִמְנָא דְּאֲזַדְמֵן הוּוּא דְּפְרִיק לוֹן, בְּחַד עֲטְרָא יִקְרָא דְּאִיהִי נִשְׁמַתָּא בַת חוֹרִין, דְּלֵא קִימִית בְּפִלְחָנָא בְּגִלּוֹתָא. וּבְזִמְנָא דְּאֲזַדְמֵן הָאִי לְתַתָּא, מִיד פְּלֵהוּ יִשְׂרָאֵל מִתְחַבְּרֵן בְּהַ בְּחַבּוּרָא חַד, וְהֵכִי אֲקִרוּן פְּלֵהוּ עַל שְׁמָה בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְזִמְנָא דְּאֶתְגְּלִי עַל מִשְׁחָה בְּמִצְרַיִם, אֶתְמַר בְּישְׂרָאֵל בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וְדָא מִסְטְרָא דְּעֲתִיקָא קְדִישָׁא דְּאִיהוּ בּוּכְרָא קְדִמָּה לְכֻלָּא. וְלְזִמְנָא דְּאֶתִי הֲבֵן יִקְרִי לִי אֶפְרַיִם, כְּבוֹד וְדָאִי, כְּבוֹד שׁוּרוֹ הַדָּר לוֹ (דְּבָרִים לֵג יז). וְאִיהוּ יִלְדֵּי שְׁעִשׂוּעִים,

86. נשמה בבחינת בת חורין, עי' פירוש סבא דמשפטים גנזי רמח"ל עמ' רעה: "דצדיק ודאי לית ביה מלאכה, שאין הכונה בצדיק אלא ליחוד והתדבקות, ואין לו להכנס בדברי חול כלל. וע"כ לית ביה שעבוד. כי השעבוד הוא כשאינו אלא עבד כשאינו לו התדבקות למעלה". נלענ"ד שנשמה זו של המשיח בבחינת בת חורין היא בכור, היא היחידה, שמבאר רבינו בקנאת ה' צבאות, גנזי עמ' קל: "והיחידה הזאת היא הנקראת בכל מקום - מלך המשיח, כי היא ממש נשמת המשיח". עי' מאמר הגאולה עמ' סא: תפקיד היחידה הוא לחבר כל בני ישראל.

והוא: ילד שעשועים (ירמיה שם, שם) - שכל בן [הוא בבחינת] מין נוקבין לאמו,⁸⁷ להתחבר על ידו למי שראוי לה. לפיכך: ילד שעשועים - שגורם בזה שגולד שעשוע של המלך בשכינה, מצד זה העליון, של עתיקא קדישא. לפיכך: אני היום ילדתיך, ביומא דנפיק בעלמא. וישראל בני בכורי על שמה.

דכל ברא מ"ן איהו לאמה, לאתחברא על ידוי למאן דאתחזי לה. בגין כך ילד שעשועים דגרים פיון דאתיליד, שעשועא דמלכא בשכינתא מסטרא דא עלאה דעתיקא קדישא. בגין כך אני היום ילדתיך, ביומא דנפיק בעלמא. וישראל בני בכורי על שמה.

ומשה אף על פי שלא זכה לחיה, אבל סטרא דא נמי הנה קאים עליה למפרק להו לישראל. ובמתן תורה יתיר, ותמן רכ"ב אלהים רבותים (תהלים סח יח) ואיהו בכ"ר לעלא, לקבלה רכב לתתא. לעלא בוכרא דכלא. לתתא רכב, רתיקא דכלא מאנא דכלא. ובזמנא דנפקו ישראל ממצרים בגין כך פתיב קדש לי כל בכור (שמות יג ב) בגין בוכרא דא דאתגלי עליהו. ופרשתא דא איהו בחקמה (זהר ח"ב קסב.). אבל כל בכור מסטרא דכתר עלאה. דהכי משה

ומשה, אף על פי שלא זכה אלא לחיה, לחיה,⁸⁸ אבל גם צד זה [של החיה] היה עומד עליו לגאול את ישראל. ובמתן תורה יותר, ושם [כתוב]: רכ"ב אלהים רבותים (תהלים סח, יח) הוא בכ"ר למעלה, וכנגדו רכ"ב למטה.⁸⁹ למעלה - בכור של הכל קדישא. למטה רכב, מרובה של הכל כלי של הכל [השכינה].⁹⁰ לפיכך בזמן שיצאו ישראל ממצרים, כתוב: קדש לי כל בכור (שמות יג, ב), בגלל בכור זה שנתגלה להם. ופרשה זו היא בחקמה (זהר ח"ב, קסב, ע"א).⁹¹ אבל [כתוב]: כל בכור - מצד של פתח עליון [בכור לספירות]. שפך משה זכה לחיה,

87. עי' ע"ח, שער ל"ט; שערי רמח"ל, עמ' רכו-רכח.

88. עי' זהר פקודי ח"ב, רמב, ע"א.

89. עי' זהר פנחס ח"ג, רל, סע"ב.

90. ת"ז תי' טט, קח, ע"א.

91. פרשת: קדש לי כל בכור היא בחקמה שהיא כנגד חיה. עי' זהר פנחס רנב, ע"ב: "בארבע פרשיין דתפלין קדש

לי - חקמה; והיה כי ביאך - בינה..."; ת"ז, הקדמה, ט, ע"ב; תי' יב, כז, ע"א; תי' ל"ד, ל, ע"א.

והיחידה נמצאת עליה. ובזמן שחמאו
 בעגל הסתלק הפתר [בחינת פכור -
 היחידה], ונשאר חכמה, וזה פהן.⁹²
 ולעתיד לבוא, פיון שיחזור פתר
 להתגלות, תחזור עבודה לבכורות. וכמו
 שבסוף ימי המדבר חזר משה לכלול
 את התורה במשנה תורה, והשיב
 ישראל על מקומם למעלה, על פי הסוד
 [כמו] שנאמר: ולכל היד החזקה. פד
 על הגאולה האחרונה [פתוב]: כי תורה
 מאתי תצא⁹³ (ישעיה נא, ד). והכל יחזר
 להסתדר בסדור שלם, בגלוי עליון
 שיתגלה עליהם [על ישראל]. אשרי
 חלקם.

זכה לחיה ויחידה קימת עליה. ובזמנא
 דחאבו בעגל אסתלק פתר ואשתאר
 חכמה ודא פהן. ולזמנא דאתי פיון
 דיהדר פתר לאתגלאה, תהדר עבודה
 לבכורות. וכמה דבסוף יומין דמדברא
 תב משה לאכללא אורייתא במשנה
 תורה, ואתיב ישראל על אתריהון
 לעלא, ברזא דאתמר ולכל היד החזקה.
 הכי פפרקנא בתרייתא כי תורה מאתי
 תצא (ישעיה נא ד) וכלא יתהדר
 לאסתדרא בסדורא שלים בגלויא עלאה
 דיתגלי עליהו. זכאה חולקהון.

92. עי' זהר צו ח"ג, כט, ע"ב: "כהן ביה י' חכמה ודאי, לוי ביה ה' תבונה.."

93. התורה החדשה שעתידיה להתגלות לעתיד לבוא (ויק"ר יג, א), היא בבחינת אצילות ותכלול כל התורה כולה - תורה שבכתב ותורה שבעל פה. ונראה לענ"ד שזו - תורת הכתר - תורת היחוד אשר גילה איש האלוקים, רבינו הרמח"ל. על תורה חדשה בתיקונים עיין לעיל: הקדמה א, תי' יח, תי' לג והערות שם.